

EUROPEAN
U R B A N
INITIATIVE

ZAKRES WYMAGAŃ I OBOWIĄZKÓW EUROPEJSKA INICJATYWA MIEJSKA – DZIAŁANIA INNOWACYJNE

TRZECIE ZAPROSZENIE DO SKŁADANIA
WNIOSKÓW EUI-IA
06/05/2024 – 14/10/2024

06/05/2024

Co-funded by
the European Union

Spis treści

1.	WSTĘP	2
2.	UPRAWNIONE ORGANY – KTO MOŻE ZŁOŻYĆ WNIOSEK	3
2.1	PIERWSZA KATEGORIA	4
2.2	DRUGA KATEGORIA	5
2.3	TRZECIA KATEGORIA	6
2.4	WSPÓLNE WYMAGANIA DLA UPRAWNIONYCH ORGANÓW MIEJSKICH	7
3.	ZAKRES TEMATYCZNY TRZECIEGO ZAPROSZENIA DO SKŁADANIA WNIOSKÓW EUI-IA	8
3.1	TRANSFORMACJA ENERGETYCZNA	9
3.2	TECHNOLOGIA W MIASTACH	17
4.	FAZY PROJEKTU	26
5.	ZASADY FINANSOWANIA	27
6.	TWORZENIE I REALIZACJA PROJEKTÓW	29
6.1	PARTNERSTWO	29
6.2	LOGIKA INTERWENCJI W PROJEKCIE I PLAN PRAC	32
6.3	WSPARCIE EKSPERTÓW	33
6.4	TRANSFER	34
6.5	KATEGORIE KOSZTÓW	37
7.	PROCES SKŁADANIA WNIOSKÓW	38
8.	PROCES SELEKCJI	39
8.1	SPRAWDZANIE KWALIFIKOWALNOŚCI	40
8.2	OCENA STRATEGICZNA	41
8.3	OCENA OPERACYJNA	42
8.4	SYSTEM PUNKTACJI	43
8.5	KRYTERIA WYKLUCZENIA WNIOSKODAWCÓW UBIEGAJĄCYCH SIĘ O FINANSOWANIE	44
9.	FAZA ROZPOCZĘCIA I KONTRAKTOWANIA	45
10.	JAK UZYSKAĆ POMOC	46
11.	NAJWAŻNIEJSZE TERMINY	46

1. WSTĘP

Pakiet legislacyjny dotyczący polityki spójności na lata 2021-2027 obejmuje ustanowienie Europejskiej Inicjatywy Miejskiej (określonej w art. 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz w sprawie Funduszu Spójności¹ - rozporządzenie w sprawie EFRR/FS) – instrumentu Unii Europejskiej, **będącego następcą Inicjatywy na rzecz innowacyjnych działań miejskich realizowanej w okresie programowania 2014-2020**. Nowa inicjatywa jest podstawowym narzędziem wspierania miast każdej wielkości, budowania potencjału i wiedzy, wspierania innowacji oraz opracowywania możliwych do przeniesienia i skalalnych innowacyjnych rozwiązań dla wyzwań miejskich o znaczeniu dla Unii Europejskiej (UE). Ostatecznym celem jest zainspirowanie do korzystania z głównego nurtu programów polityki spójności na obszarach miejskich za pomocą sprawdzonych innowacji, w tym szczególnie tych otrzymujących wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) na cele szczegółowe określone w art. 3 rozporządzenia w sprawie EFRR/FS², oraz wzmocnienie zdolności innowacyjnych miast jako beneficjentów lub pośredników w zarządzaniu tymi funduszami.

Jednym z głównych celów Europejskiej Inicjatywy Miejskiej (EUI), a w tym szczególnie jej części poświęconej działaniom innowacyjnym (EUI-IA), jest kontynuowanie wsparcia zainicjowanego przez inicjatywę na rzecz innowacyjnych działań **miejskich poprzez zapewnienie władzom miejskim w całej Europie przestrzeni i zasobów do identyfikacji i eksperymentowania (poprzez projekty pilotażowe) z nowymi innowacyjnymi rozwiązaniami dla wzajemnie powiązanych i złożonych lokalnych wyzwań w zakresie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich**. Dzięki EUI-IA organy miejskie będą miały możliwość weryfikacji, jak nowe i niesprawdzone jeszcze rozwiązania funkcjonują w praktyce i jaką stanowią odpowiedź na złożoność rzeczywistego życia. Procesy i wyniki eksperymentów będą śledzone przez miasta partnerskie z innych krajów (partnerzy transferowi) w celu wspierania i wzmocnienia możliwości przenoszenia i odtwarzalności testowanych innowacyjnych rozwiązań w całej UE.

Organy miejskie powinny skorzystać z możliwości oferowanej przez EUI-IA, żeby wypróbować innowacyjne podejścia i metody pracy wykraczające poza zakres „standardowych projektów” (które mogłyby być finansowane z „tradycyjnych” źródeł finansowania, w tym z głównych programów EFRR). EUI-IA umożliwia miastom przekształcanie ambitnych i kreatywnych pomysłów w prototypy, które można przetestować w prawdziwych warunkach miejskich. Innymi słowy, EUI-IA wspiera projekty pilotażowe, które są zbyt ryzykowne, żeby mogły być finansowane z tradycyjnych źródeł finansowania pod warunkiem, że są wystarczająco wysoko innowacyjne i eksperymentalne.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32021R1058>. Cele szczegółowe EFRR zostaną określone w każdej europejskiej inicjatywie miejskiej – zaproszeniu do składania wniosków w ramach działań innowacyjnych.

² *Ibidem*.

Projekty EUI-IA są wybierane w drodze zaproszeń do składania wniosków dotyczących jednego lub kilku tematów zaproponowanych przez Komisję Europejską (KE). Całkowity budżet EUI wynosi 450 milionów EUR, z czego 75% jest przeznaczone na wsparcie komponentu EUI-IA. **Każdy projekt może otrzymać maksymalnie 5 milionów euro współfinansowania z EFRR, a realizacja projektu powinna nastąpić w ciągu maksymalnie 3,5 roku.**

EUI jest zarządzany przez Dyрекcyję Generalną KE ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej (DG REGIO) w trybie zarządzania pośredniego. KE wyznaczyła region Hauts-de-France (Francja) jako Podmiot Upoważniony, któremu powierzono wdrażanie EUI. Stały Sekretariat EUI został utworzony w celu wspierania Podmiotu Upoważnionego i zapewnienia bieżącego zarządzania EUI.

Niniejszy zakres wymagań i obowiązków stanowi wystosowane przez Podmiot Upoważniony zaproszenie do składania wniosków projektowych przez uprawnione organy w ramach trzeciego zaproszenia do składania wniosków EUI-IA. Na niniejsze zaproszenie do składania wniosków przydziela się orientacyjny budżet w wysokości 90 milionów EUR z EFRR.

Niniejszy dokument określa wymagania i procedury, których należy przestrzegać w przypadku trzeciego zaproszenia do składania wniosków EUI-IA. **Należy go odczytywać w powiązaniu z wytycznymi EUI-IA, dokumentem roboczym formularza wniosku oraz pozostałymi dokumentami opublikowanymi na stronie internetowej EUI w związku z zaproszeniem.**

2. UPRAWNIONE ORGANY – KTO MOŻE ZŁOŻYĆ WNIOSEK

O wsparcie w ramach EUI-IA mogą ubiegać się następujące organy:

- **Pierwsza kategoria:** Każdy organ lokalnej administracji miejskiej zdefiniowany zgodnie ze stopniem urbanizacji (DEGURBA) Eurostat jako miasto lub przedmieście (odpowiadające kodowi DEGURBA 1 lub kodowi DEGURBA 2 Eurostatu) zamieszkałe przez co najmniej 50 000 mieszkańców.
- **Druga kategoria:** Stowarzyszenie lub ugrupowanie organów miejskich o statusie prawnym zorganizowanej aglomeracji złożone z lokalnych jednostek administracyjnych, w którym większość (co najmniej 51%) mieszkańców mieszka w lokalnych jednostkach administracyjnych określonych zgodnie ze stopniem urbanizacji (DEGURBA) Eurostat jako miasto lub przedmieście (odpowiadające kodowi DEGURBA 1 lub kodowi DEGURBA 2) i w którym łączna liczba ludności wynosi co najmniej 50 000 mieszkańców.
- **Trzecia kategoria:** Stowarzyszenie lub ugrupowanie organów miejskich niemające statusu prawnego zorganizowanych aglomeracji, w którym wszystkie zaangażowane organy miejskie

(Główny Organ Miejski i Stowarzyszone Organy Miejskie) są lokalnymi jednostkami administracyjnymi zdefiniowanymi zgodnie ze stopniem urbanizacji (DEGURBA) Eurostat jako miasto lub przedmieście (odpowiadające kodowi DEGURBA 1 lub kodowi DEGURBA 2) i w którym łączna liczba ludności (Główny Organ Miejski i Stowarzyszone Organy Miejskie) wynosi co najmniej 50 000 mieszkańców.

Jedynie uprawnione organy miejskie, zgodnie z definicją powyżej, mogą składać wniosek w ramach zaproszenia do składania wniosków EUI-IA.

Definicja lokalnych jednostek administracyjnych oraz klasyfikacja według stopnia urbanizacji i liczby mieszkańców opierają się na informacjach zawartych w tabeli zgodności EUI-IA (https://www.urban-initiative.eu/sites/default/files/2024-05/EUI-IA_Call_3_Correspondence_table.xlsx). Tabela będzie używana jako główny dokument referencyjny dla kontroli kwalifikowalności. Wnioskodawcy proszeni są o zapoznanie się z tabelą zgodności w celu weryfikacji kwalifikowalności i dostarczenia informacji na temat lokalnych jednostek administracyjnych zawartych w ich granicach administracyjnych oraz danych liczbowych dotyczących liczby mieszkańców. Zdecydowanie zaleca się przeprowadzenie samooceny kwalifikowalności (w oparciu o powyższą tabelę zgodności) przed wypełnieniem formularza wniosku. W przypadku luk, niespójności lub wątpliwości dotyczących interpretacji danych zawartych w tabeli zgodności EUI-IA zaleca się, żeby wnioskodawcy skontaktowali się ze Stałym Sekretariatem przed wypełnieniem i złożeniem formularza wniosku. W trakcie procedury wyboru Stały Sekretariat będzie przeprowadzał kontrolę kwalifikowalności wyłącznie na podstawie informacji zawartych w formularzu wniosku. W przypadkach, gdy status wnioskodawcy jako kandydata nie jest pewny, Stały Sekretariat będzie kontaktował się ze wszystkimi odpowiednimi partnerami, w tym z Eurostat, w celu określenia kwalifikowalności.

2.1 PIERWSZA KATEGORIA

- Gmina/rady miejskie/okręgi, których granice administracyjne odpowiadają jednej lokalnej jednostce administracyjnej. W takim przypadku lokalna jednostka administracyjna jest klasyfikowana jako miasto i przedmieście według stopnia urbanizacji (kod 1 i/lub 2 w tabeli zgodności – kolumna Stopień urbanizacji) i liczy co najmniej 50 000 mieszkańców.
- Gmina/rady miejskie, których granice administracyjne obejmują kilka lokalnych jednostek administracyjnych. Dotyczy to gmin/rad miejskich w Portugalii, Irlandii, Grecji, na Malcie i Łotwie, gdzie definicja lokalnej jednostki administracyjnej Eurostatu nie odpowiada gminom/radom miejskim, ale jednostkom podmiejskim (parafiom) lub jednostkom statystycznym (okręgom wyborczym). W tym przypadku gmina/rada miejska może kwalifikować się tylko wtedy, gdy ma łącznie 50 000 mieszkańców i jeśli większość (co najmniej 51% mieszkańców) mieszka w lokalnych jednostkach administracyjnych sklasyfikowanych jako miasta lub przedmieścia według stopnia urbanizacji (kod 1 i/lub 2 w tabeli zgodności – kolumna Stopień urbanizacji).

2.2 DRUGA KATEGORIA

Zorganizowane aglomeracje będące stowarzyszeniem/ugrupowaniem organów miejskich spełniające następujące kryteria:

- Oficjalnie uznane za szczebel samorządu terytorialnego (inny niż szczebel regionalny i wojewódzki) na mocy prawa krajowego z obowiązkiem przystąpienia do organizacji ponadgminnej przez gminy/rady miejskie (w związku z tym do tej kategorii nie zalicza się stowarzyszeń zorganizowanych na zasadzie dobrowolności, w określonym celu i/lub o ograniczonym czasie trwania).
- Muszą składać się wyłącznie z gmin/rad miejskich (w związku z tym do tej kategorii nie zalicza się stowarzyszeń zrzeszających inne instytucje, takie jak uniwersytety, izby handlowe itp.).
- Muszą mieć określone kompetencje, przewidziane w prawie krajowym, delegowane przez zaangażowane gminy w obszarach polityki istotnych dla projektu EUI-IA. Zachęca się stowarzyszenia do precyzyjnego odniesienia się do krajowych ram prawnych. Aglomeracje zorganizowane mają wyłączne kompetencje w zakresie projektowania i wdrażania w obszarach polityki istotnych dla projektu EUI-IA.
- Muszą mieć specjalną strukturę polityczną (z pośrednią reprezentacją zaangażowanych gmin) i administracyjną (dedykowany personel).

Przykładami kwalifikujących się zorganizowanych aglomeracji w ramach EUI-IA są:

- Francja: Métropoles, Communautés Urbaines, Communautés d'Agglomération, Etablissements Publics Territoriaux (EPT) i Communautés de Communes.
- Włochy: tylko Città Metropolitane i Unione di Comuni. Należy pamiętać, że Consorzi, Gruppi di Azione Locale (GAL), Convenzione dei Comuni lub jakakolwiek inna zorganizowana aglomeracja, która nie jest uważana za organy lokalne na mocy włoskiego ustawodawstwa krajowego (Testo Unico degli Enti Locali), nie kwalifikują się do pomocy.
- Niemcy: Landkreis.
- Hiszpania: Mancomunidades i Area Metropolitana Barcelona. Należy pamiętać, że „Diputaciones provinciales” (rządy prowincji) są uznawane za organy prowincji i dlatego nie są uznawane za kwalifikujące się aglomeracje zorganizowane.
- Portugalia: Comunidades Intermunicipais (CIM).

Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej (EUWT), którego partnerstwa składają się wyłącznie z organów miejskich (zgodnie z powyższą definicją) i które ma szczególne kompetencje w zakresie kształtowania i wdrażania polityki istotne dla zaproszenia do składania wniosków w ramach EUI-IA,

uznaje się za aglomeracje zorganizowane i w związku z tym mogą one składać wniosek w ramach zaproszeń do składania wniosków EUI-IA jako Główny lub Stowarzyszone Organy Miejskie. EUWT, których partnerstwa obejmują inne organizacje (np.: państwa członkowskie, organy regionalne, stowarzyszenia, uniwersytety itp.) nie są uznawane za zorganizowane aglomeracje i nie mogą ubiegać się o status Głównych ani Stowarzyszonych Organów Miejskich, ale mogą przyłączyć się jako Partnerzy Realizacji Projektu do wniosku złożonego przez uprawnione organy miejskie.

W ramach EUI-IA zorganizowane aglomeracje uznaje się za jeden organ miejski reprezentujący wszystkie zaangażowane gminy/rady miejskie. Z tego powodu we wniosku dotyczącym projektu złożonym przez aglomerację zorganizowaną wskazuje się, że jest to Główny Organ Miejski. W celu weryfikacji kwalifikowalności aglomeracji zorganizowanych Stały Sekretariat sprawdzi, czy całkowita liczba mieszkańców wynosi co najmniej 50 000 oraz czy większość (co najmniej 51% mieszkańców) mieszka w lokalnych jednostkach administracyjnych wchodzących w skład aglomeracji, które są klasyfikowane jako miasta lub przedmieścia w zależności od stopnia urbanizacji.

2.3 TRZECIA KATEGORIA

Każde stowarzyszenie organów miejskich (krajowe/regionalne stowarzyszenia organów miejskich, pakty terytorialne, okręgi rozwojowe itp.), a także poszczególne organy miejskie bez sformalizowanych umów o współpracy, ale skłonne do wspólnego składania wniosku, mogą złożyć wniosek, wskazując Główny Organ Miejski wśród zaangażowanych gmin/rad miejskich i wymieniając pozostałe jako Stowarzyszone Organy Miejskie.

Żeby kwalifikować się do pomocy, wszystkie zaangażowane organy miejskie (główny i stowarzyszone organy miejskie) uznaje się za lokalne jednostki administracyjne i klasyfikuje jako miasta lub przedmieścia zgodnie ze stopniem urbanizacji Eurostat (kod DEGURBA 1 lub kod DEGURBA 2). W przypadku organów miejskich, których granice administracyjne obejmują więcej niż jedną lokalną jednostkę administracyjną, stosuje się te same zasady definicji stopnia urbanizacji opisane w części 2.1. Stosunki pomiędzy głównymi i stowarzyszonymi organami miejskimi nie muszą być sformalizowane w momencie składania wniosku. W przypadku zatwierdzenia i poparcia wniosku, związek będzie musiał zostać sformalizowany w formie umowy o partnerstwie (Stały Sekretariat przekaże szablony głównemu organowi miejskiemu).

Dotychczasowe doświadczenia pokazują, że pojedyncze projekty realizowane przez stowarzyszenia lub zgrupowania miast niemające statusu zorganizowanej aglomeracji, obejmujące ponad 3 organy miejskie (główny i stowarzyszone organy miejskie) bez przyległości terytorialnej, grożą utratą spójności i trudnościami w osiągnięciu znaczących rezultatów. W związku z tym zaleca się, żeby stowarzyszenia i/lub grupy organów miejskich (niemające statusu aglomeracji zorganizowanych), które zamierzają złożyć wniosek, zachowywały ciągłość terytorialną i dążyły do ograniczenia liczby zaangażowanych stowarzyszonych organów miejskich.

2.4 WSPÓLNE WYMAGANIA DLA UPRAWNIONYCH ORGANÓW MIEJSKICH

Oprócz zasad przedstawionych powyżej dla każdej konkretnej kategorii uprawnionych organów miejskich, do wszystkich takich organów miejskich w ramach EUI-IA stosuje się następujące zasady:

- Wszystkie organy miejskie mają siedzibę w państwie członkowskim UE.
- Jedynie uprawnione organy miejskie, jak określono powyżej, mogą złożyć wniosek w ramach zaproszenia do składania wniosków EUI-IA. Formularz wniosku złożony przez Partnera Realizacji Projektu zostanie uznany za niekwalifikujący się.
- Organy miejskie (zgodnie z powyższą definicją) mogą być wymienione we wniosku dotyczącym projektu jedynie jako Główne i/lub Stowarzyszone Organy Miejskie. Kategoria Partnerów Realizacji Projektu jest zarezerwowana wyłącznie dla instytucji i/lub organizacji, które nie są uznawane za organy miejskie w ramach EUI-IA.
- Jeśli innowacyjne rozwiązania wymagają współpracy miejsko-wiejskiej lub podejścia funkcjonalnego, możliwe jest uwzględnienie lokalnych jednostek administracyjnych zdefiniowanych jako wiejskie zgodnie z ich stopniem urbanizacji (kod DEGURBA 3 Eurostat) jako Partnerów Realizacji Projektu. Należy pamiętać, że ich liczba mieszkańców nie liczy się do osiągnięcia minimalnego progu kwalifikowalności wynoszącego 50 000. Powód włączenia lokalnych jednostek administracyjnych zdefiniowanych jako wiejskie musi być jasno przedstawiony i uzasadniony w formularzu wniosku.
- Organy miejskie lub zorganizowana aglomeracja mogą być zaangażowane tylko w jeden wniosek dotyczący projektu w ramach każdego zaproszenia do składania wniosków (nawet jeśli wnioski dotyczące projektu są przedkładane w ramach różnych tematów w tym samym zaproszeniu do składania wniosków). Zasada ma zastosowanie również do Stowarzyszonych Organów Miejskich (gmina może być zaangażowana tylko w jedną propozycję projektu, niezależnie od tego, czy jest to Główny Organ Miejski czy Stowarzyszony Organ Miejski).
- Władze miejskie, które już otrzymały wsparcie związane z zatwierdzonym projektem EUI-IA w ramach poprzedniego zaproszenia do składania wniosków, nie mogą składać nowego formularza.
- Organy miejskie muszą przestrzegać wymogów dotyczących wykluczenia z dostępu do finansowania (więcej szczegółów znajduje się poniżej w rozdziale 8.5 „Kryteria wykluczenia dla wnioskujących o dofinansowanie” oraz w Wytycznych EUI-IA, rozdział 3.3 „Kryteria wykluczenia dla wnioskujących o dofinansowanie”).

Agencje i przedsiębiorstwa (np.: w dziedzinie gospodarki energią/odpadami, rozwoju gospodarczego, promocji turystyki itp.) będące w całości lub w części własnością gminy/rady miejskiej nie są uznawane za lokalne jednostki administracyjne i w związku z tym nie mogą być uznawane za uprawnione organy

miejskie. Niemniej jednak organizacje te mogą być zaangażowane w partnerstwo jako Partnerzy Realizacji Projektu (więcej szczegółów na temat ról i obowiązków Partnerów Realizacji Projektu znajduje się w wytycznych EUI-IA, rozdział 2.1.2 „Typologia Europejskiej Inicjatywy Miejskiej – partnerzy działań innowacyjnych”).

Warto zauważyć, że w przypadku stowarzyszeń lub ugrupowań organów miejskich mających status prawny zorganizowanych aglomeracji (druga kategoria uprawnionych organów – szczegółowe informacje znajdują się powyżej), instytucja, w tym wszystkie inne zaangażowane organy miejskie, jest uważana za jeden organ miejski w ramach EUI-IA, a zatem aglomeracja jest wymieniona jako Główny Organ Miejski. W przypadku stowarzyszeń lub ugrupowań organów miejskich niemających statusu prawnego zorganizowanej aglomeracji (trzecia kategoria uprawnionych organów – szczegółowe informacje znajdują się powyżej), zaangażowane organy miejskie proszone są o wskazanie jednej gminy jako Głównego Organu Miejskiego, a innych gmin jako Stowarzyszonych Organów Miejskich.

3. ZAKRES TEMATYCZNY TRZECIEGO ZAPROSZENIA DO SKŁADANIA WNIOSKÓW EUI-IA

EUI stworzono jako jedno z narzędzi wspierających realizację Agendy Miejskiej UE – kluczowego narzędzia wdrażania Nowej Karty Lipskiej. Zgodnie z podejściem Unii Europejskiej zaproszenia EUI-IA będą organizowane w sferze tematów określonych przez KE w oparciu o Nową Kartę Lipską oraz priorytety KE o wymiarze międzysektorowym, takie jak transformacje ekologiczne i cyfrowe. W celu zwiększenia czytelności projektów EUI-IA w odniesieniu do polityki spójności oraz ułatwienia ich późniejszej rozbudowy lub powielania dzięki finansowaniu z EFRR, zaproszenia do składania wniosków w ramach EUI-IA określają również szczegółowe cele polityki spójności, których dotyczy zaproszenie. Wnioskodawcy będą musieli zwrócić szczególną uwagę na wykazanie istotności dla polityki spójności rozwiązań, które proponują przetestować w świetle przedstawionych celów szczegółowych. Lista wskaźników (tj. do wykorzystania i monitorowania wraz z innymi wskaźnikami, które partnerzy projektu sami ustalą) jest również zdefiniowana w celu ułatwienia zrozumienia pożądaných efektów na poziomie projektu i umożliwienia agregacji wyników na poziomie obszaru polityki lub EUI-IA.

W ramach trzeciego zaproszenia, można składać wnioski dotyczące projektów koncentrujących się na jednym z dwóch tematów: Transformacja energetyczna i Technologia w miastach.

3.1 TRANSFORMACJA ENERGETYCZNA

OGÓLNA DEFINICJA I KONTEKST TEMATU "TRANSFORMACJA ENERGETYCZNA"

Energia ma kluczowe znaczenie dla przejścia Unii Europejskiej na neutralność klimatyczną do 2050 r., zgodnie z [Europejskim Zielonym Ładem](#). Odpowiedzialny za ponad 75% emisji gazów cieplarnianych w UE sektor energetyczny, przechodzi głęboką transformację w kierunku gospodarki o zerowej emisji netto.

Wojna Rosji przeciwko Ukrainie przypomniła również o krytycznej zależności Europy od źródeł paliw kopalnych i poważnych konsekwencjach gospodarczych, jakie ponosi ona w przypadku niedoborów, w szczególności w odniesieniu do słabszych grup i sektorów wysoce zależnych od energii.

W ramach reakcji UE przyjęła plan [REPowerEU](#) mający na celu: (i) zmniejszenie zależności UE od paliw kopalnych poprzez oszczędność energii; (ii) zdywersyfikowanie dostaw; oraz (iii) szybkie zastąpienie paliwa kopalnego odnawialnymi i niskoemisyjnymi alternatywami.

Niedawno Komisja zaproponowała włączenie czystych i biotechnologicznych technologii (w tym do produkcji i zużycia energii) do technologii krytycznych, na których można budować suwerenność przemysłową UE i długoterminową konkurencyjność, w ramach platformy strategicznych technologii dla Europy (STEP)³.

UE opiera się na kompleksowych ramach prawnych i politycznych, które wyznaczają cele w zakresie wykorzystania energii odnawialnej, efektywności energetycznej i dekarbonizacji zasobów budowlanych. Osiągnięcie tych celów wymaga mobilizacji wszystkich podmiotów. Państwa członkowskie zostały wezwane do opracowania ostatecznych, zaktualizowanych krajowych planów w zakresie energii i klimatu (NECP) do czerwca 2024 r.⁴, w celu określenia ich odpowiedniego wkładu. Szacuje się, że transformacja energetyczna UE wymaga dodatkowych inwestycji w wysokości 620 mld EUR rocznie w porównaniu z obecnymi poziomami⁵.

W tym kontekście polityka spójności odgrywa kluczową rolę i jest ukierunkowana na osiągnięcie sprawiedliwej społecznie transformacji energetycznej. W latach 2021-2027, 33% alokacji na programy z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i 56% z Funduszu Spójności zostanie udostępnionych na inwestycje w działania w dziedzinie klimatu, w tym na wspieranie oszczędności energii (zwłaszcza w budynkach), zrównoważonej mobilności miejskiej i przystosowania się do zmiany klimatu w państwach członkowskich, regionach, miastach i miejscowościach. Ponad 15% tych środków zostanie przeznaczonych na oszczędzanie energii, promowanie energii odnawialnej, poprawę

³ Rozporządzenie (UE) 2024/795 z dnia 29.02.2024 r. ustanawiające Strategiczną Platformę Technologiczną (STEP).

⁴ [Krajowe plany w zakresie energii i klimatu \(europa.eu\)](#)

⁵ Ankieta prognostyczna 2023 (COM(2023)376 z 6.7.2023).

inteligentnych sieci oraz podnoszenie i zmianę kwalifikacji ludzi na potrzeby transformacji ekologicznej i cyfrowej. Ponadto Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, jako nowy instrument stworzony w celu zapewnienia, że żaden region nie zostanie pominięty, zainwestuje kolejne 25 mld EUR w umiejętności i dywersyfikację gospodarczą, wsparcie dla sektorów energii odnawialnej oraz dekarbonizację wysokoemisyjnych gałęzi przemysłu w regionach górniczych i innych terytoriach najbardziej dotkniętych negatywnym wpływem transformacji klimatycznej. W sumie pula środków polityki spójności w wysokości 110 mld EUR stanowi bezprecedensową okazję do zapewnienia zrównoważonej ścieżki w kierunku Europy neutralnej dla klimatu⁶.

Rozwiązanie kwestii zanieczyszczenia powietrza, bezpieczeństwa i przystępności cenowej dostaw energii oraz dostępności bezemisyjnego transportu publicznego, budynków i usług na obszarach miejskich w sposób holistyczny wymaga innowacyjnych, zintegrowanych i sprzyjających włączeniu społecznemu rozwiązań. Niezbędne jest włączenie transformacji energetycznej do zintegrowanych podejść wykraczających poza tradycyjne sektory (energia, transport i gospodarka odpadami) w celu osiągnięcia szerszych celów społecznych, takich jak aktywna mobilność, przystępne cenowo mieszkalnictwo, ubóstwo energetyczne, gospodarka o obiegu zamkniętym, zdrowie publiczne i/lub wspieranie miejsc pracy i umiejętności w zakresie zielonej transformacji.

W ramach tematu "Transformacja energetyczna" EUI ma na celu wspieranie testowania możliwych do przeniesienia i skalowalnych innowacyjnych rozwiązań w rzeczywistych warunkach dla opłacalnych ekonomicznie, inteligentniejszych i bardziej zintegrowanych lokalnych sieci energetycznych, bezemisyjnych i napędzanych popytem, przy jednoczesnym wzmocnieniu pozycji obywateli i zainteresowanych stron w celu przyspieszenia transformacji.

Temat "Transformacja energetyczna" przyczynia się do realizacji szeregu polityk i inicjatyw UE, takich jak Zielony Ład UE, plan REPowerEU, strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, strategiczny plan UE w dziedzinie technologii energetycznych, plan działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń, nowa europejska inicjatywa Bauhaus, strategia UE w zakresie fali renowacji, inicjatywa na rzecz przystępnych cenowo mieszkań, nowe europejskie ramy mobilności, misje UE dotyczące neutralnych dla klimatu i inteligentnych miast oraz przystosowania się do zmiany klimatu, europejskie partnerstwo na rzecz transformacji miast w ramach programu "Horyzont Europa", Porozumienie między burmistrzami w sprawie klimatu i energii oraz wyzwanie "Inteligentne miasta".

Opiera się on również na osiągnięciach agendy miejskiej dla partnerstwa tematycznego UE w sprawie "transformacji energetycznej" oraz działaniach opracowanych w celu lepszych regulacji, finansowania i wiedzy w tym obszarze⁷.

Komisja Europejska dąży do osiągnięcia zrównoważonego portfela projektów spełniających najwyższe standardy jakości, odzwierciedlając jednocześnie różnorodność geograficzną, przestrzenną i demograficzną europejskich miast. Oczekuje się, że propozycje projektów będą wysoce

⁶ [#EURegioDataStories - Analiza inwestycji na lata 2021-2027](#)

⁷ <https://www.urbanagenda.urban-initiative.eu/partnerships/energy-transition>

eksperymentalne, w związku z czym nie będą prawdopodobnie finansowane z tradycyjnych lub głównych źródeł finansowania.

ZNACZENIE I ROLA WŁADZ MIEJSKICH

Działania miejskie mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia neutralności klimatycznej. Ponad 75% ludności UE mieszka na obszarach miejskich, a oczekuje się, że do 2050 r. liczba ta wzrośnie do prawie 85%. W rezultacie miasta odpowiedzialne są za większość zapotrzebowania na energię w UE, najczęściej produkowaną poza ich granicami i odpowiadają za najwyższe poziomy emisji gazów cieplarnianych.

Jednocześnie jako ośrodki działalności gospodarczej, zaangażowania społeczności i innowacji, miasta są dobrze przygotowane do objęcia przywództwa we wdrażaniu rozwiązań, których wymaga transformacja energetyczna, oraz do kierowania partnerstwami z wykorzystaniem wiedzy naukowej w terenie, zainteresowanymi stronami z całego spektrum energetycznego, przedsiębiorstwami i obywatelami w celu uruchomienia skoordynowanych działań i zmiany zachowań konsumentów.

Wykorzystując swoją władzę fiskalną i regulacyjną na poziomie lokalnym, miasta mogą kierować rozwojem w zakresie użytkowania gruntów i planowania przestrzennego w sposób zwiększający efektywność energetyczną we wszystkich sektorach miejskich, od zrównoważonego transportu (np. strefy wolne od samochodów, opłaty za zatoki komunikacyjne) po lokalną produkcję energii odnawialnej (np. zielone obligacje). Są one również bezpośrednio upoważnione przez prawodawstwo UE, takie jak niedawno zmieniona dyrektywa w sprawie charakterystyki energetycznej budynków⁸ i dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej⁹, która przewiduje, że gminy od 45 000 mieszkańców będą musiały opracować lokalne plany chłodzenia i ogrzewania.

Miasta mogą również mieć realny wpływ jako lokalni dostawcy usług na eksploatację, utrzymanie lub podejmowanie strategicznych decyzji dotyczących inwestycji w aktywa należące do gminy. W związku z tym mają przewagę w zakresie sposobów redukcji emisji gazów cieplarnianych pochodzących z flot transportu publicznego, gospodarki odpadami i ściekami, systemów ogrzewania/chłodzenia budynków komunalnych (w tym mieszkaniowych). Mogą one włączać nowe praktyki do głównego nurtu polityki poprzez ekologiczne i innowacyjne zamówienia publiczne, audyty energetyczne lub partnerstwa publiczno-prywatne.

Władze miejskie są w stanie zmobilizować odpowiednie lokalne podmioty przemysłowe i gospodarcze. Zrównoważone systemy energetyczne muszą być rozwijane w odpowiedniej skali, aby obsługiwać wielu konsumentów i budynków z danej dzielnicy lub okręgu. Zarządzanie energią w tych miejscach ma do odegrania ważną rolę w tworzeniu inteligentnych, zintegrowanych systemów energetycznych, które minimalizują zapotrzebowanie na energię pierwotną. Dzielnice reprezentują odpowiednią skalę dla

⁸ <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240308IPR19003/energy-efficiency-of-buildings-meps-adopt-plans-to-decarbonise-the-sector>

⁹ Dyrektywa (UE) 2023/1791 z dnia 13.09.2023 r. w sprawie efektywności energetycznej zmieniająca rozporządzenie (UE) 2023/955

innowacji¹⁰ oraz dla zaangażowania obywateli i przejęcia przez nich bezpośredniej kontroli nad częścią łańcucha dostaw energii (rynkami lokalnymi). W szczególności małe i średnie miasta będą mogły skorzystać z mniej ograniczonych (scentralizowanych) sieci dystrybucji energii niż większe aglomeracje, aby wyróżnić się w takich innowacyjnych i partycypacyjnych podejściach.

Z drugiej strony, przejście w kierunku bardziej zdecentralizowanych i dynamicznych systemów i technologii energetycznych wymaga od miast i otaczających je gmin wspólnego planowania, w jaki sposób zapotrzebowanie na energię będzie ewoluować i jak będzie zaspokajane w czasie w danej lokalizacji. Połączenie sił pomaga osiągnąć masę krytyczną wymaganą dla niektórych rodzajów inwestycji, aby zapewnić bardziej efektywne wykorzystanie zasobów i osiągnąć korzyści skali, zdywersyfikować źródła dostaw i/lub lepiej zintegrować się z większymi sieciami energetycznymi. Praca ponad granicami administracyjnymi i działanie na poziomie funkcjonalnych obszarów miejskich ma również duże znaczenie dla finansowania i osiągnięcia czystszej mobilności w strefie dojazdów do pracy oraz w interakcji miasto-wieś.

Ponadto władze miejskie muszą przyzwycząć się do bardziej marketingowego podejścia, aby móc przedstawić solidne plany i projekty energetyczne szerokiemu gronu interesariuszy, w tym mieszkańcom, lokalnym firmom, badaczom, bankom i prywatnym inwestorom. Innowacyjne systemy finansowania, formuła przyciągania finansowania prywatnego będą kluczowymi czynnikami wzmacniającymi potencjał powielania i zwiększania skali inwestycji. Inicjatywy takie jak EU City Facility¹¹ lub Smart Cities Marketplace¹² zapewniają konkretne praktyczne wsparcie i doradzają, w jaki sposób miasta powinny się zorganizować.

W związku z powyższym, propozycje projektów dotyczących tematu "transformacji energetycznej" nie powinny być opracowywane w oderwaniu od średnio- i długoterminowych działań mających na celu sprostanie w sposób holistyczny społeczno-gospodarczym i środowiskowym wyzwaniom związanym z transformacją energetyczną i oczekuje się, że zostaną one włączone do istniejących strategicznych i systematycznych podejść do ekologizacji i/lub neutralności klimatycznej oraz odporności miasta. Podejścia takie¹³ mogą na przykład obejmować strategie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w ramach polityki spójności¹⁴, plany działania na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP) opracowane w ramach Porozumienia Burmistrzów UE na rzecz Klimatu i Energii¹⁵, plany zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP), lokalne zielone porozumienia w ramach programu Intelligent City Challenge¹⁶ lub umowy Climate City Contracts przygotowane przez miasta zaangażowane w misję UE

¹⁰ Zob. zintegrowane podejście do okręgów o dodatnim bilansie energetycznym w ramach przeglądu strategicznego planu energetycznego UE (COM 634 final z 20.10.2023).

¹¹ <https://www.eucityfacility.eu/home.html>

¹² <https://smart-cities-marketplace.ec.europa.eu>

¹³ Lista podejść strategicznych/systemowych jest przykładowa.

¹⁴ Art. 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności.

¹⁵ <https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/home>

¹⁶ <https://www.intelligentcitieschallenge.eu/local-green-deals>

na rzecz neutralnych dla klimatu i inteligentnych miast¹⁷ lub do niej przystępujące. Takie osadzenie w odpowiednich strategiach i planach miejskich zostanie uwzględnione w ocenie strategicznej wniosków projektowych¹⁸.

PODPowiedzi dla Władz Miejskich

Nie mając charakteru nakazowego pod względem oczekiwanych odpowiedzi, które mogą się znacznie różnić w zależności od miasta ze względu na jego wielkość, cechy wewnętrzne i wyzwania, wnioskodawcy są proszeni o rozważenie tematów i zagadnień wymienionych poniżej podczas przygotowywania wniosków projektowych. Testowanie środków związanych z więcej niż jednym z tych tematów i zagadnień, w sposób zintegrowany, jest również możliwe i wysoce zalecane dla tematu niniejszego zaproszenia.

- **Minimalizacja zapotrzebowania na energię** w miastach poprzez:
 - modernizacja budynków publicznych i sektora mieszkaniowego oraz inne środki energetyczne zachęcające firmy z branży nieruchomości, przedsiębiorstwa lub osoby fizyczne do dokonywania tego rodzaju inwestycji, ze szczególnym uwzględnieniem ubogich dzielnic lub gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, w celu zwalczania ubóstwa energetycznego i kosztów przyspieszonej transformacji energetycznej.
 - dekarbonizacja miejskiego transportu publicznego jako alternatywa dla samochodów osobowych, wykorzystująca połączony potencjał elektryfikacji (w szczególności z wykorzystaniem energii odnawialnej), łączności, automatyzacji lub inteligentnych flot, zarządzania ruchem drogowym i energią. Można również zbadać pojawiające się rozwiązania w dziedzinie mikromobilności i mobilności jako usługi (MaaS), nowe technologie i węzły logistyczne mające na celu przyspieszenie przejścia na czystsze i bardziej przystępne cenowo środki mobilności (chodzenie pieszo, jazda na rowerze), z dodatkowymi korzyściami w zakresie zdrowia, zatorów, wypadków, hałasu i rosnącego ubóstwa transportowego w miastach, podobnie jak skoordynowane środki dekarbonizacji i zachęty na poziomie funkcjonalnego obszaru miejskiego, aby umożliwić osobom dojeżdżającym spoza granic administracyjnych miasta przyczynienie się do przejścia na czystsze środki mobilności i czerpanie z tego korzyści.
- **Dywersyfikacja lokalnych źródeł energii** poprzez maksymalizację endogenicznego potencjału produkcji i wykorzystania energii odnawialnej (wiatru, wody, oceanu, słońca, geotermii, biomasy) lub lokalnych wtórnych źródeł energii, w tym poprzez odzyskiwanie i wykorzystywanie różnorodnych odpadów i/lub wtórnych źródeł ciepła dostępnych w mieście i jego okolicach, usuwanie barier związanych z obiegiem zamkniętym i efektywnym gospodarowaniem zasobami.
- **Wdrażanie inteligentnych i zintegrowanych lokalnych systemów energetycznych** poprzez wspieranie innowacyjnego podejścia do magazynowania i dostarczania energii w celu zmniejszenia

¹⁷ [Neutralne dla klimatu i inteligentne miasta - Komisja Europejska \(europa.eu\)](#)

¹⁸ Więcej informacji na temat procedury selekcji znajduje się w sekcji 3.2 [Wytycznych EUI-IA](#) dla wnioskodawców.

zależności od źródeł zewnętrznych i/lub zwiększenie interakcji między budynkami, a systemami energetycznymi transportu poprzez inteligentne sieci (energetyczne lub ciepłe) lub poprzez dalsze testowanie i rozszerzanie modelu dzielnic pozytywnej energii (PED)¹⁹.

- **Maksymalizacja zaangażowania wielu interesariuszy i obywateli** poprzez opracowanie zachęt i/lub innowacyjnych systemów wsparcia i/lub modeli biznesowych w celu rozwoju społeczności energetycznych²⁰ oraz wszelkich innych formuł tego rodzaju, aby umożliwić różnym klientom stanie się "prosumentami" energii, tj. zarówno konsumentami, jak i producentami energii na rynku lokalnym. Można również rozważyć rozwiązania cyfrowe (inteligentne aplikacje, udostępnianie danych) w celu przyspieszenia współuczestnictwa i zmian zachowań.
- **Wspieranie miejsc pracy i umiejętności związanych z transformacją energetyczną** poprzez identyfikację i eliminację istniejących luk na lokalnych rynkach pracy pod względem wykwalifikowanego personelu w sektorach czystego transportu i energii lub badanie potencjału nowych zrównoważonych produktów, innowacyjnych miejsc pracy oraz poszerzonej wiedzy i umiejętności, które może umożliwić transformacja. W szczególności można rozważyć innowacje społeczne, prowadzące do zwiększenia szans na zatrudnienie osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji lub rozkwitu usług bliskości, start-up'ów (w tym mikroprzedsiębiorstw) opartych na naprawie, ponownym wykorzystaniu lub komercjalizacji wysokiej jakości produktów pochodzących z recyklingu.

CELE POLITYKI SPÓJNOŚCI

- Konkretny cel 2.1 na rzecz bardziej ekologicznej Europy poprzez "*promowanie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych*",
- Konkretny cel 2.2 na rzecz bardziej ekologicznej Europy poprzez "*promowanie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym z określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju*",
- Konkretny cel 2.3 na rzecz bardziej ekologicznej Europy poprzez "*rozwój inteligentnych systemów energetycznych, sieci i magazynowania poza transeuropejską siecią energetyczną (TEN-E)*",

¹⁹ Zgodnie z definicją opracowaną w ramach programu JPI Urban Europe "Dzielnice Pozytywnej Energii i sąsiedztwa na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich": "Dzielnice Pozytywnej Energii to efektywne energetycznie i elastyczne energetycznie obszary miejskie lub grupy połączonych budynków, które wytwarzają zerową emisję netto gazów cieplarnianych i aktywnie zarządzają roczną lokalną lub regionalną nadwyżką produkcji energii odnawialnej. Wymagają one integracji różnych systemów i infrastruktury oraz interakcji między budynkami, użytkownikami i regionalnymi systemami energetycznymi, mobilności i ICT, przy jednoczesnym zapewnieniu dostaw energii i dobrego życia dla wszystkich zgodnie ze zrównoważonym rozwojem społecznym, gospodarczym i środowiskowym".

²⁰ Dzięki pakietowi "[Czysta energia dla wszystkich Europejczyków](#)", przyjętemu w 2019 r., UE wprowadziła do swojego prawodawstwa koncepcję społeczności energetycznych, w szczególności obywatelskich społeczności energetycznych i [społeczności energii odnawialnej](#).
https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/energy-communities_en

- Konkretny cel 2.6 na rzecz bardziej ekologicznej Europy poprzez "*promowanie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym i zasobooszczędną*",
- Konkretny cel 2.8 na rzecz bardziej ekologicznej Europy poprzez "*promowanie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej w ramach przejścia na gospodarkę o zerowej emisji netto dwutlenku węgla*",
- Konkretny cel 5.1 na rzecz Europy bliższej obywatelom poprzez "*wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich*".

WSKAŹNIKI REZULTATU I PRODUKTU

Propozycje projektów będą oceniane, oprócz innych kryteriów, pod kątem ich zdolności do osiągnięcia wiarygodnych wyników oraz solidności metodologii pomiaru tych wyników.

W szczególności w kontekście tematu "Transformacja energetyczna" władze miejskie są proszone o zdefiniowanie zestawu wskaźników, które w zintegrowany sposób uchwycą powiązane ze sobą dodatkowe korzyści (np. jakość powietrza, odporność na zmiany klimatu, zatrudnienie, włączenie społeczne), które wygenerują ich propozycje projektów.

W swoich wnioskach władze miejskie mogą odnieść się do dowolnego z wymienionych poniżej wskaźników, o ile jest to istotne dla ich pomysłów na projekt. Lista nie ma charakteru nakazowego ani wyczerpującego. Obejmuje wskaźniki, które nie korelują bezpośrednio z tematem transformacji energetycznej, ale mogą być pomocne w wyrażaniu wymiernych rezultatów, a zatem są warte rozważenia. Takie wskaźniki powinny być uzupełnione wskaźnikami istotnymi dla konkretnego projektu.

Władze miejskie mają swobodę definiowania własnych wskaźników specyficznych dla projektu, biorąc pod uwagę te wymienione, w celu odzwierciedlenia w najbardziej przejrzysty i przekonujący sposób zmian, które ich projekt może potencjalnie osiągnąć.

Wskaźniki produktu

- Utworzone nowe produkty i usługi (*jednostka miary: nowe produkty/usługi*).
- Wspierana infrastruktura (nowa, odnowiona, przebudowana lub zmodernizowana) (*jednostka miary: wspierana infrastruktura*).
- Utworzony i/lub wspierany nowy sprzęt (*jednostka miary: nowy sprzęt*).
- Osoby objęte wsparciem (przeszkolone, podnoszące kwalifikacje, którym towarzyszy się lub pomaga) (*jednostka miary: osoby*).
- Przedsiębiorstwa współpracujące z organizacjami badawczymi (*jednostka miary: przedsiębiorstwa współpracujące z organizacjami badawczymi*).

- Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże) (*jednostka miary: przedsiębiorstwa*).
- Ludność objęta projektami w ramach zintegrowanych działań na rzecz włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach i grup w niekorzystnej sytuacji (*jednostka miary: osoby*).
- Budynki publiczne o poprawionej charakterystyce energetycznej (*jednostka miary: metry kwadratowe*).
- Mieszkania o poprawionej charakterystyce energetycznej (*jednostka miary: mieszkania*).
- Dodatkowa zdolność produkcyjna energii odnawialnej (w tym np. energii elektrycznej, ciepłej) (*jednostka miary: MW*).
- Nowo wybudowane lub zmodernizowane linie sieci ciepłowniczej i chłodniczej (*jednostka miary: km*).
- Wspierane społeczności energii odnawialnej (*jednostka miary: społeczności energii odnawialnej*).
- Rozwiązania w zakresie magazynowania energii elektrycznej (*jednostka miary: MWh*).
- Zainstalowane systemy monitorowania zanieczyszczenia powietrza (*jednostka miary: liczba systemów*).²¹
- Cyfrowe systemy zarządzania dla inteligentnych systemów energetycznych (*jednostka miary: elementy systemu*).
- Interesariusze zaangażowani w przygotowanie i współrealizację projektu (*jednostka miary: udział interesariuszy*).
- Obywatele zaangażowani w przygotowanie i współrealizację projektu (*jednostka miary: osoby*).

Wskaźniki wyników

- Miejsca pracy utworzone we wspieranych podmiotach (*jednostka miary: roczne EPC*).
- Użytkownicy nowych i zmodernizowanych usług, produktów i procesów cyfrowych (*jednostka miary: użytkownicy/rok*).
- MŚP wprowadzające innowacje produktowe, procesowe, marketingowe lub organizacyjne (*jednostka miary: przedsiębiorstwa*);

²¹ Stacje pomiarowe spełniają wymagania jakościowe określone w przepisach UE dotyczących czystego powietrza, a mianowicie 2008/50 i 2004/107, i są należycie zgłaszane do Europejskiej Agencji Środowiska zgodnie z decyzją 2011/850.

- Zgłoszenia znaków towarowych i wzorów (*jednostka miary*: zgłoszenia znaków towarowych i wzorów).
- Zmniejszenie rocznego zużycia energii końcowej (*jednostka miary*: procent redukcji w porównaniu z rokiem poprzednim).
- Całkowita wyprodukowana energia odnawialna (w tym np. energia elektryczna, ciepła) (*jednostka miary*: MWh/rok).
- Szacowana emisja gazów cieplarnianych (*jednostka miary*: tony CO₂eq/rok).
- Poprawa jakości powietrza (*jednostka miary*: stężenie drobnego pyłu zawieszony (PM_{2,5})).
- Użytkownicy podłączeni do inteligentnych systemów energetycznych (*jednostka miary*: użytkownicy końcowi/rok).
- Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego (*jednostka miary*: użytkownicy końcowi/rok).
- Wzrost liczby ludności korzystającej z opcji aktywnej mobilności (*jednostka miary*: procent lokalnej populacji).
- Poziom uczestnictwa osiągnięty w zaangażowaniu społeczności lokalnych (informowanie, konsultacje, współtworzenie, współdecydowanie) (*jednostka miary*: procent zaangażowanej społeczności lokalnej).

3.2 TECHNOLOGIA W MIASTACH

OGÓLNA DEFINICJA I KONTEKST TEMATU "TECHNOLOGIA W MIASTACH"

Jednym z sześciu priorytetów Komisji Europejskiej²² jest zapewnienie, że technologia cyfrowa służy zrównoważonemu wzrostowi, poprawia jakość życia i zapewnia Europie wiodącą pozycję w globalnej gospodarce. Nowe technologie mogą być ważnym sprzymierzeńcem w rozwoju integracyjnych, bezpieczniejszych, odpornych i zrównoważonych miast.

Innowacje, a w szczególności nowa fala głębokich innowacji technologicznych, są odpowiedzią UE na globalne zobowiązanie do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwiększenia cyfryzacji gospodarek oraz zagwarantowania bezpieczeństwa żywnościowego, energetycznego i surowcowego Europy. Nowa

²² [Priorytety na lata 2019-2024 - Komisja Europejska \(europa.eu\)](https://europa.eu)

Europejska Agenda Innowacji²³ przewiduje działania mobilizujące miasta i regiony poprzez "regionalne doliny innowacji" w celu przyspieszenia wdrażania głębokich innowacji technologicznych.

UE realizuje zorientowaną na człowieka i zrównoważoną wizję społeczeństwa cyfrowego, chcąc wzmocnić pozycję obywateli i przedsiębiorstw. Wielokrajowe projekty wspierane są przez program Cyfrowa Europa²⁴ 2030, w celu zwiększenia europejskich zdolności i możliwości cyfrowych, skupionych na czterech celach tematycznych: umiejętności cyfrowych, infrastruktury cyfrowej, transformacji cyfrowej przedsiębiorstw i cyfryzacji usług publicznych.

Aby pomóc w budowie odpornej Europejskiej Dekady Cyfrowej²⁵, administracja publiczna, obywatele i przedsiębiorstwa powinni mieć możliwość korzystania z zalet sztucznej inteligencji (AI), czując się przy tym bezpiecznie. Europejska strategia w zakresie sztucznej inteligencji ma na celu uczynienie z UE światowej klasy centrum sztucznej inteligencji i zapewnienie, że ta skoncentrowana jest na człowieku oraz, że jest godna zaufania. Taki cel przekłada się na europejskie podejście do doskonałości i zaufania poprzez konkretne zasady i działania.

Wraz ze sztuczną inteligencją, Internet Rzeczy (IoT) umożliwia nam połączenie świata fizycznego i wirtualnego. Oferuje innowacyjne rozwiązania i pozwala nam tworzyć inteligentne środowiska. Technologie IoT stoją na czele cyfrowej transformacji światowej gospodarki. Dane zebrane z czujników IoT mogą być monitorowane i przekazywane z powrotem do centralnego systemu w celu uruchomienia działania, uzyskania wglądu lub zareagowania na inny podłączony obiekt, oddalony o setki kilometrów.

Dane to kolejny niezbędny zasób cyfrowego świata o ogromnym potencjale w zakresie wzrostu gospodarczego, konkurencyjności, innowacji, tworzenia miejsc pracy i ogólnego postępu społecznego. Rozwój aplikacji opartych na danych przyniesie różne korzyści administracji publicznej, zarówno obywatelom jak i przedsiębiorstwom: lepsze kształtowanie polityki i usług publicznych, lepszą opiekę zdrowotną, nowe produkty i usługi, przy jednoczesnym obniżeniu kosztów usług publicznych oraz poprawie ich trwałości i wydajności.

W tym kontekście, fundusze spójności przyczyniają się do rozwoju integracyjnego społeczeństwa cyfrowego, w którym obywatele, organizacje badawcze, przedsiębiorstwa i administracja publiczna w pełni wykorzystują możliwości oferowane przez cyfryzację. Skuteczna e-administracja na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym wymaga opracowania narzędzi, a także ponownego przemyślenia organizacji i procesów w celu świadczenia usług publicznych w sposób bardziej skuteczny, łatwy, szybki i po niższych kosztach. W szczególności technologie cyfrowe i telekomunikacyjne mogą być wykorzystywane do ulepszania tradycyjnych sieci i usług z korzyścią dla społeczności lokalnych poprzez opracowywanie projektów takich jak inteligentne miasta i wsie.

Polityka spójności zwraca szczególną uwagę na stawianie czoła wyzwaniom środowiskowym i klimatycznym, w szczególności na przejście na gospodarkę neutralną dla klimatu do 2050 r.,

²³ [Nowy europejski program na rzecz innowacji - Komisja Europejska \(europa.eu\)](https://europa.eu/europa/pl/p/nowy-europejski-program-na-rzecz-innowacji)

²⁴ [Program Cyfrowa Europa | Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy \(europa.eu\)](https://europa.eu/europa/pl/p/program-cyfrowa-europa-kształtowanie-cyfrowej-przyszłości-europy)

²⁵ [Cyfrowa Dekada Europy | Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy \(europa.eu\)](https://europa.eu/europa/pl/p/cyfrowa-dekada-europy-kształtowanie-cyfrowej-przyszłości-europy)

wykorzystanie potencjału technologii cyfrowych do celów innowacyjnych oraz wspieranie rozwoju funkcjonalnych obszarów miejskich²⁶.

Polityka spójności od ponad dekady przyczynia się do wysiłków Europy na rzecz wdrażania technologii cyfrowych w celu osiągnięcia celów w zakresie wzrostu gospodarczego i zrównoważonego rozwoju. Na lata 2021-2027 w ramach polityki spójności zaplanowano ponad 40 mld EUR na inwestycje w cyfryzację w ramach programów na lata 2021-2027 finansowanych z EFRR, EFS+, Funduszu Spójności, Interreg i Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

W ramach tematu "Technologia w miastach" EUI ma na celu wspieranie testowania innowacyjnych rozwiązań opartych na nowych technologiach w rzeczywistych warunkach w celu zapewnienia lepszych usług dla obywateli i/lub zwiększenia zdolności władz lokalnych do oferowania tych usług, poprzez eksperymenty, które mogą być powielane na szerszą skalę przy pomocy inwestycji w ramach polityki spójności.

Temat "Technologia w miastach" przyczynia się i jest powiązany z szeregiem polityk i inicjatyw UE, takich jak Zielony Ład UE, UE dostosowana do ery cyfrowej, misja UE na rzecz neutralnych dla klimatu i inteligentnych miast, strategia Unii Bezpieczeństwa UE, strategia bezpieczeństwa cybernetycznego UE, nowa europejska inicjatywa Bauhaus, wykorzystanie talentów w regionach Europy, europejskie partnerstwo na rzecz innowacji sprzyjającej aktywnemu starzeniu się w dobrym zdrowiu.

Opiera się również na osiągnięciach agendy miejskiej dla partnerstwa tematycznego UE w sprawie "transformacji cyfrowej" oraz działaniach opracowanych w celu lepszych regulacji, finansowania i wiedzy w tym obszarze²⁷.

Komisja Europejska dąży do osiągnięcia zrównoważonego portfela projektów spełniających najwyższe standardy jakości, odzwierciedlając jednocześnie różnorodność geograficzną, przestrzenną i demograficzną europejskich miast. Oczekuje się, że propozycje projektów będą wysoce eksperymentalne, w związku z czym nie będą prawdopodobnie finansowane z tradycyjnych lub głównych źródeł finansowania.

ZNACZENIE I ROLA WŁADZ MIEJSKICH

Miasta to miejsca pluralizmu, kreatywności i solidarności. Tradycje kulturowe i polityczne były podstawą rozwoju miast odzwierciedlających demokratyczne prawa i wartości. Miasta są również laboratoriami dla nowych form rozwiązywania problemów i poligonami doświadczalnymi dla innowacji społecznych.

Stojąc w obliczu licznych i coraz bardziej złożonych wyzwań, miasta dysponują również nowymi narzędziami technologicznymi, aby lepiej im sprostać. Technologia, dane i informacje odgrywają coraz ważniejszą rolę w życiu obywateli i zmieniają dynamikę władzy w społeczeństwie. Miasta znajdują się w czołówce tych zmian technologicznych. Ze względu na ich specyficzny ekosystem o dużej gęstości

²⁶ Art. 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie EFRR i Funduszu Spójności.

²⁷ <https://www.urbanagenda.urban-initiative.eu/partnerships/digital-transition>

zaludnienia i infrastruktury, stanowią najlepsze miejsce do wdrażania nowych technologii oraz do tworzenia, gromadzenia i udostępniania danych w celu optymalizacji korzyści płynących z nowych technologii przez wiele zainteresowanych stron.

Nie ma ograniczeń co do potencjału nowych technologii, które mogą pomóc miastom w ulepszaniu usług publicznych, lepszej interakcji z lokalnymi firmami i obywatelami oraz pomóc im w zaangażowaniu (aktywna i partycypacyjna demokracja), zwiększeniu produktywności i sprostaniu wyzwaniom związanym ze zrównoważonym rozwojem.

Tworząc innowacyjne i integracyjne społeczności miejskie w celu testowania i wykorzystywania nowych technologii dla lepszego zarządzania miastem, można wywołać nową dynamikę w ekosystemie miejskim, narzędzia i procesy odpowiadające na określone potrzeby miasta i/lub współtworzone w ramach lokalnych i regionalnych klastrów innowacji lub centrów cyfrowych.

Niedawny rozwój tańszych czujników, w połączeniu z rozpowszechnieniem mobilnego i szybkiego Internetu oraz miniaturyzacją technologii obliczeniowej, otworzył drogę do nowej rewolucji technologicznej. Oczekuje się, że Internet Rzeczy (IoT), sztuczna inteligencja (AI), globalny system pozycjonowania (GPS) o wysokiej rozdzielczości, duże zbiory danych, technologia Blockchain, rzeczywistość wirtualna i rozszerzona (AR/VR), cyfrowe bliźniaki z wbudowanymi komponentami bazowymi AI i AR/VR oraz nowe materiały i techniki budowlane przekształcą podstawowe elementy funkcjonowania miast i zmienią sposób, w jaki nasi obywatele żyją i wchodzi w interakcje na obszarach miejskich.

W tym kontekście władze lokalne powinny skupić się na znalezieniu nowych, zorientowanych na obywatela rozwiązań, które zaspokoją potrzeby społeczności i odpowiedzą na lokalne wyzwania gospodarcze, społeczne i środowiskowe, zapewniając jednocześnie prywatność i bezpieczeństwo danych. Technologie te wykorzystywane w kontekście miejskim będą musiały płynnie ze sobą współpracować i być inkluzywne, aby przynosić korzyści wszystkim obywatelom.

Kwestie publicznej kontroli i własności lokalnych danych gromadzonych za pośrednictwem nowych technologii, powinny być starannie i przejrzysto oceniane, szczególnie w przypadkach, gdy usługi są przekazywane stronom trzecim, które mogą potencjalnie niewłaściwie wykorzystywać takie informacje. Aplikacje tworzone z korzyścią dla społeczności powinny być darmowe, otwarte i przyjazne dla użytkownika. Technologie same w sobie są neutralne - ale sposób, w jaki są zarządzane, określi ich rzeczywisty wpływ na życie w mieście.

Propozycje projektów dotyczące tematu "Technologia w miastach" nie powinny być zatem opracowywane w oderwaniu od średnio- i długoterminowych celów miast kandydujących, wyrażonych na przykład w strategiach zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, w ramach polityki spójności²⁸ lub w jakimkolwiek innym dokumencie strategicznym miasta. Takie osadzenie w odpowiednich

²⁸ Art. 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności.

strategiach i planach miejskich zostanie uwzględnione w ocenie strategicznej wniosków projektowych²⁹.

PODPowiedzi dla Władz Miejskich

Nie mając charakteru nakazowego pod względem oczekiwanych odpowiedzi, które mogą się znacznie różnić w zależności od miasta i jego wielkości, cechy wewnętrzne i wyzwania, wnioskodawcy są proszeni o rozważenie tematów i zagadnień wymienionych poniżej podczas przygotowywania wniosków projektowych. Testowanie środków związanych z więcej niż jednym z tych tematów i zagadnień, w sposób zintegrowany, jest również możliwe i wysoce zalecane dla tematu niniejszego zaproszenia.

- **Zapewnienie lepszych i dostosowanych usług publicznych** poprzez ułatwienie dostępu do usług wysokiej jakości, zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla obywateli, tworzenie nowych usług adaptacyjnych, poprawę zarządzania infrastrukturą publiczną, zwiększenie przejrzystości i wydajności, zapewnienie wymiany informacji z użytkownikami w czasie rzeczywistym, zmniejszenie kosztów, czasu transakcji i błędów. Należy położyć nacisk na redukcję kosztów, automatyzację, przyspieszenie i uproszczenie procedur administracyjnych. Aby walczyć z przepaścią cyfrową, wsparcie dla najbardziej narażonych na transformację cyfrową musi być częścią każdej proponowanej zmiany.
- **Konsolidacja wielopoziomowego i wielopodmiotowego zarządzania, zapewnienie skutecznej demokracji uczestniczącej oraz stymulowanie innowacji i konkurencyjności** poprzez zwiększenie liczby lokalnych interesariuszy i obywateli aktywnie i strukturalnie zaangażowanych w planowanie strategiczne i proces decyzyjny, ale także wzmocnienie podejścia opartego na współprojektowaniu i współtworzeniu, na przykład w celu uwzględnienia równości płci w planowaniu miejskim; poprzez rozwój struktury organizacyjnej, regulacyjnej i zarządczej, która zapewnia środowisko i warunki wspierające kulturę innowacji oraz ułatwia partnerstwa między miastami, uniwersytetami i lokalnymi przedsiębiorstwami, w celu stworzenia / wzmocnienia dynamiki innowacji i inteligentnej specjalizacji. Cyfrowa współpraca bliźniacza AR/VR Smart Communities może być również wykorzystana do umożliwienia świadomych procesów decyzyjnych poprzez zaawansowane techniki modelowania i naturalne, immersyjne interfejsy wzmocniające pozycję interesariuszy i obywateli miasta (CitiVERSE).
- **Opanowanie transformacji cyfrowej, gromadzenie i udostępnianie danych lokalnych przy jednoczesnym zapewnieniu najwyższych standardów prywatności danych** poprzez zbadanie, w jaki sposób miasta mogą gromadzić, wykorzystywać, przechowywać i udostępniać dane na poziomie podmiejskim, ze zwiększoną szczegółowością, w celu ułatwienia i poprawy świadczenia usług swoim obywatelom, aby pomóc w procesie decyzyjnym opartym na zarządzaniu danymi, aby przyczynić się do lokalnego rozwoju gospodarczego i innowacji, do podnoszenia kwalifikacji i przekwalifikowania osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, do promowania miejsc pracy i tworzenia nowych przedsiębiorstw oraz do przyciągania i zatrzymywania talentów.

²⁹ Więcej informacji na temat procedury selekcji znajduje się w sekcji 3.2 [Wytycznych EUI-IA](#) dla wnioskodawców.

- **Doskonalenie planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz stref przemysłowych poprzez** wykorzystanie technologii w planowaniu strategicznym i przestrzennym w celu zapewnienia harmonijnego i optymalnego rozwoju obszarów miejskich i podmiejskich. Miasta muszą znaleźć innowacyjne sposoby wykorzystania nowych technologii, aby zoptymalizować równowagę między potrzebami różnych zastosowań gruntów, należących do gospodarki mieszkaniowej, aktywizacja przestrzenna stref przemysłowych, rekultywacja i przebudowa terenów poprzemysłowych, przestrzeń publiczna, usługi społeczne.
- **Zapewnienie lepszych usług, dostępności cyfrowej i fizycznej oraz integracji osób niepełnosprawnych i starszych** poprzez zwiększenie aktywnego udziału w systemie zarządzania miastem, poprzez gromadzenie i analizowanie konkretnych danych na temat lokalnych potrzeb i doświadczeń, w celu tworzenia / dostosowywania lokalnej polityki, alokacji zasobów, poprawy usług i tworzenia dostosowanych inteligentnych ulic i/lub wyposażenia infrastruktury w celu zapewnienia równego dostępu do przestrzeni miejskiej, transportu publicznego i/lub budynków; poprzez opracowanie bezpłatnych i otwartych, przyjaznych dla użytkownika aplikacji mobilnych, które obsługują różne rodzaje niepełnosprawności (np. czytniki ekranu, polecenia głosowe, duże czcionki). Proponowane projekty powinny wspierać integrację osób niepełnosprawnych i politykę aktywnego starzenia się, ze szczególnym uwzględnieniem środków na rzecz integracji na rynku pracy, uczenia się przez całe życie i zatrzymywania talentów.
- **Bezpieczne, chronione i odporne miasta** poprzez przeprojektowanie przestrzeni miejskiej dla obywateli, aby byli mniej narażeni na zmiany klimatu i inne zagrożenia w oparciu o ocenę podatności i scenariusze, poprzez proponowanie nowych, innowacyjnych usług, infrastruktury i sprzętu przyczyniających się również do odporności infrastruktury krytycznej i przestrzeni publicznej, poprzez opracowywanie i stosowanie planów i technik zapobiegania i zarządzania kryzysowego, wraz ze specjalistycznymi szkoleniami dla lokalnych praktyków i technikami podnoszenia świadomości wśród obywateli; poprzez zwiększanie zdolności administracji lokalnej we współpracy z obywatelami i zainteresowanymi stronami w celu zwalczania zorganizowanej (cyber)przestępczości.

Wśród różnych obszarów, które należy zbadać, aby uczynić miasta UE bezpieczniejszymi i bardziej odpornymi, wnioskodawcy mogą rozważyć:

- **Wzmocnienie zapobiegania i łagodzenia skutków klęsk żywiołowych i katastrof spowodowanych przez człowieka** (zagrożenia przemysłowe, ekstremalne warunki pogodowe, pożary, trzęsienia ziemi, zagrożenia dla zdrowia publicznego, zagrożenia dla bezpieczeństwa) na obszarach miejskich poprzez integrację technologii w predykcyjnych i zapobiegawczych politykach, planach i projektach wykorzystywanych jako nowe sposoby tworzenia różnorodnych scenariuszy, przewidywania wyzwań środowiskowych i klimatycznych oraz zagrożeń gospodarczych, a także związanych z nimi przemian społecznych i obaw związanych ze zdrowiem.
- **Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego na obszarach miejskich i funkcjonalnych:** biorąc pod uwagę zwiększony wpływ zmian klimatycznych i kryzys różnorodności biologicznej, miasta

odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu "środków żywnościowych". Nowe technologie mogą być wykorzystywane na obszarach miejskich w sposób, który może stworzyć innowacyjne, integracyjne i zintegrowane sposoby łączenia się z lokalnymi rolnikami, w celu stworzenia obszarów funkcjonalnych dla zrównoważonych i odpornych systemów żywnościowych.

- **Bezpieczeństwo cybernetyczne:** poprzez uwzględnienie strategicznego prognozowania i proaktywnych procesów zarządzania ryzykiem cybernetycznym w planach i projektach integracji nowych technologii z ich systemami infrastrukturalnymi; poprzez aktywne zarządzanie ryzykiem łańcucha dostaw ICT dla wszelkich nowych technologii wykorzystywanych w infrastrukturze i/lub usługach miast. Zapewnienie cyberbezpieczeństwa w miastach przy jednoczesnym aktywnym zaangażowaniu obywateli wymaga wielopłaszczyznowego podejścia z należytym uwzględnieniem edukacji i podnoszenia świadomości, ze szczególnym uwzględnieniem najbardziej narażonych grup społecznych.

CELE POLITYKI SPÓJNOŚCI

- Konkretny cel 1.1 na rzecz bardziej konkurencyjnej i inteligentnej Europy poprzez *"rozwijanie i zwiększanie potencjału badawczego i innowacyjnego oraz wdrażanie zaawansowanych technologii"*.
- Konkretny cel 1.2 na rzecz bardziej konkurencyjnej i inteligentnej Europy poprzez *"czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i władz publicznych"*.
- Konkretny cel 1.4 na rzecz bardziej konkurencyjnej i inteligentnej Europy poprzez *"rozwijanie umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości"*.
- Konkretny cel 1.5 na rzecz bardziej konkurencyjnej i inteligentnej Europy poprzez *"poprawę łączności cyfrowej"*.
- Konkretny cel 2.4 na rzecz bardziej ekologicznej Europy poprzez *"promowanie dostosowania do zmiany klimatu oraz zapobiegania ryzyku klęsk żywiołowych i odporności na nie, z uwzględnieniem podejść opartych na ekosystemach"*.
- Konkretny cel 4.1 na rzecz Europy bardziej społecznej i sprzyjającej włączeniu społecznemu poprzez *"zwiększenie efektywności i integracyjności rynków pracy oraz dostępu do wysokiej jakości zatrudnienia poprzez rozwój infrastruktury społecznej i promowanie gospodarki społecznej"*.
- Konkretny cel 4.2 na rzecz Europy bardziej społecznej i sprzyjającej włączeniu społecznemu poprzez *"poprawę równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności na kształcenie i szkolenie na odległość i on-line"*.
- Konkretny cel 4.3 na rzecz Europy bardziej społecznej i sprzyjającej włączeniu społecznemu poprzez *"promowanie włączenia społeczno-gospodarczego zmarginalizowanych społeczności, gospodarstw"*

domowych o niskich dochodach i grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, poprzez zintegrowane działania, w tym usług mieszkaniowych i społecznych".

- Konkretny cel 5.1 na rzecz Europy bliższej obywatelom poprzez *"wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich"*.

WSKAŹNIKI REZULTATU I PRODUKTU

Propozycje projektów będą oceniane, oprócz innych kryteriów, pod kątem ich zdolności do osiągnięcia wiarygodnych wyników oraz solidności metodologii pomiaru tych wyników.

W szczególności w kontekście tematu "Technologia w miastach", władze miejskie proszone są o zdefiniowanie zestawu wskaźników rejestrujących w zintegrowany sposób, przy powiązaniu ze sobą dodatkowych korzyści (np. wspieraniu przedsiębiorstw, zaangażowaniu obywateli, miejsc pracy i siły roboczej, przeszkoleniu obywateli itp.

W swoich wnioskach władze miejskie mogą odnosić się do dowolnego z wymienionych poniżej wskaźników, o ile jest to istotne dla ich pomysłów na projekt. Lista nie ma charakteru nakazowego ani wyczerpującego. Obejmuje ona wskaźniki, które nie są wyraźnie skorelowane z przedmiotem tematu, ale które mogą być pomocne w wyrażaniu wymiernych rezultatów, a zatem są warte rozważenia. Takie wskaźniki powinny być uzupełnione wskaźnikami istotnymi dla konkretnego projektu.

Władze miejskie mają swobodę definiowania własnych wskaźników specyficznych dla projektu, biorąc pod uwagę te wymienione, w celu odzwierciedlenia zmian w najbardziej przejrzysty i przekonujący sposób zmian, które ich projekt może potencjalnie osiągnąć.

Wskaźniki produktu

- Obywatele zaangażowani w przygotowanie i współrealizację projektu; (*jednostka miary: osoby*).
- Przedsiębiorstwa współpracujące z organizacjami badawczymi (*jednostka miary: przedsiębiorstwa współpracujące z organizacjami badawczymi*).
- Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże) (*jednostka miary: przedsiębiorstwa*).
- Wsparcie dla nowych przedsiębiorstw (*jednostka miary: nowe przedsiębiorstwa*).
- Utworzony i/lub wspierany nowy sprzęt (*jednostka miary: nowy sprzęt*).
- Utworzone nowe produkty i usługi (*jednostka miary: nowe produkty/usługi*).
- Osoby objęte wsparciem (przeszkolone, podnoszące kwalifikacje, którym towarzyszy się lub pomaga) (*jednostka miary: osoby*).

- Ludność objęta projektami w ramach zintegrowanych działań na rzecz włączenia społeczno-gospodarczego zmarginalizowanych społeczności, gospodarstw domowych o niskich dochodach i grup w niekorzystnej sytuacji (*jednostka miary: osoby*).
- Interesariusze zaangażowani w przygotowanie i współrealizację projektu (*jednostka miary: udział interesariuszy*).
- Wartość cyfrowych usług, produktów i procesów opracowanych dla przedsiębiorstw (*jednostka miary: euro*).
- Inwestycje w nowe lub zmodernizowane systemy monitorowania, gotowości, ostrzegania i reagowania na klęski żywiołowe (*jednostka miary: euro*).
- Inwestycje w nowe lub zmodernizowane systemy monitorowania klęsk żywiołowych, gotowości, ostrzegania i reagowania na klęski żywiołowe niezwiązane z klimatem oraz zagrożenia związane z działalnością człowieka (*jednostka miary: euro*).

Wskaźniki wyników

- Praktyki zawodowe wspierane w MŚP (*jednostka miary: osoby*).
- Miejsca pracy utworzone we wspieranych podmiotach (*jednostka miary: roczne EPC*).
- Poziom uczestnictwa osiągnięty w zaangażowaniu społeczności lokalnych - informowanie, konsultacje, współtworzenie, współdecydowanie (*jednostka pomiaru: procent zaangażowanej społeczności lokalnej*).
- MŚP wprowadzające innowacje produktowe, procesowe, marketingowe lub organizacyjne (*jednostka miary: przedsiębiorstwa*).
- Zgłoszenia znaków towarowych i wzorów (*jednostka miary: zgłoszenia znaków towarowych i wzorów*).
- Pracownicy MŚP kończący szkolenie w zakresie umiejętności dotyczących inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości (według rodzaju umiejętności: techniczne, zarządzania, przedsiębiorczości, ekologiczne, inne) (*jednostka miary: uczestnicy*).
- Użytkownicy nowych i zmodernizowanych usług, produktów i procesów cyfrowych (*jednostka miary: użytkownicy/rok*).
- Populacja korzystająca ze środków ochrony przeciwpowodziowej (*jednostka miary: procent chronionej populacji lokalnej*).
- Populacja korzystająca ze środków ochrony przed pożarami (*jednostka miary: odsetek lokalnej populacji objętej ochroną*).

- Ludność korzystająca ze środków ochrony przed klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem (innymi niż powódzie i pożary lasów) (*jednostka miary*: odsetek chronionej ludności lokalnej).
- Populacja korzystająca ze środków ochrony przed zagrożeniami naturalnymi niezwiązanymi z klimatem i zagrożeniami związanymi z działalnością człowieka (*jednostka miary*: procent chronionej populacji lokalnej).
- Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych obiektów dla służb zatrudnienia (*jednostka miary*: użytkownicy/rok).
- Poziom partycypacji osiągnięty w ramach zaangażowania społeczności lokalnych (informowanie, konsultowanie, współtworzenie, współdecydowanie) (*jednostka pomiaru*: procent zaangażowanej społeczności lokalnej).
- Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych obiektów opieki zdrowotnej i/lub społecznej (*jednostka miary*: użytkownicy/rok).

4. FAZY PROJEKTU

Cykl życia projektu EUI-IA składa się z 4 faz (szczegółowe informacje znajdują się w wytycznych EUI-IA):

- i. **Przygotowanie projektu** (objęte kwotą ryczałtową) obejmuje wszystkie działania związane z opracowaniem wniosku projektowego i kończy się zatwierdzeniem projektu do finansowania przez organy EUI.
- ii. **Faza rozpoczęcia projektu** (objęta kwotą ryczałtową) trwa 6 miesięcy i rozpoczyna się po oficjalnym zatwierdzeniu projektu. Jest on odrębna od fazy wdrożenia i prowadzona przed oficjalnym rozpoczęciem realizacji projektu i poświęcona wyłącznie sprawdzeniu gotowości projektu (w tym audytowi ex ante), a także działaniom w zakresie zarządzania projektem w celu stworzenia warunków do płynnego rozpoczęcia i realizacji działań projektowych.
- iii. **Faza realizacji projektu** trwa 3,5 roku; rozpoczyna się po pomyślnym zakończeniu fazy rozpoczęcia projektu i trwa do zatwierdzonej daty zakończenia realizacji projektu.

Warto zauważyć, że istnieją pewne różnice dotyczące długości pakietów roboczych projektu realizowanych w fazie realizacji:

- „Horyzontalne” pakiety robocze: Zarządzanie projektami, monitorowanie i ocena, komunikacja i kapitalizacja trwają przez cały okres fazy realizacji (3,5 roku). Oczekuje się, że w ciągu ostatnich 6 miesięcy fazy realizacji (po przeprowadzeniu pilotażu innowacyjnego rozwiązania, tj. po zakończeniu wdrażania tematycznych pakietów roboczych) „horyzontalne” pakiety robocze będą skoncentrowane na: podsumowaniu i ocenie działań

w ramach projektu; przygotowaniu wniosków z projektu; dalszej komunikacji, rozpowszechnianiu i wykorzystaniu wyników projektu i zdobytych doświadczeń; przygotowaniu dziedzictwa projektu poprzez rozważenie perspektyw kontynuacji i zwiększenia skali testowanych rozwiązań, które okazały się skuteczne po zakończeniu finansowania przez EUI-IA, dostosowaniu testowanego innowacyjnego rozwiązania w miastach partnerów transferowych i jego dalszej replikacji w całej Europie; a także na ostatecznej sprawozdawczości.

- **Pakiety tematyczne mogą trwać maksymalnie 3 lata i powinny zakończyć się 6 miesięcy przed datą zakończenia etapu realizacji**, żeby – jak przedstawiono powyżej – umożliwić właściwą ocenę realizacji projektu i testowania innowacyjnego rozwiązania w kierunku osiągnięcia celów i oczekiwanych rezultatów, wspierać działania transferowe i dalej wykorzystywać osiągnięcia projektu. Ocena wyników projektu i sprawdzanego innowacyjnego rozwiązania ma kluczowe znaczenie dla umożliwienia zwiększenia skali projektu na obszarze miejskim oraz możliwości powielania w kolejnych miastach Europy, w związku z czym 6-miesięczny okres po zakończeniu eksperymentu powinien być przeznaczony na działania ewaluacyjne.
 - **Pakiet Roboczy Transfer rozpoczyna się najpóźniej 12 miesięcy od daty rozpoczęcia projektu i trwa do końca fazy realizacji**. Decyzja o rozpoczęciu Pakietu Roboczego powinna zostać podjęta przez Główny Organ Miejski i Partnerów Transferowych po analizie najbardziej realnego i korzystnego momentu rozpoczęcia współpracy. Powinien on umożliwić Partnerom Transferowym zaangażowanie się w najbardziej odpowiednim momencie już upodczas początkowych etapów realizacji projektu.
- iv. **Faza zamknięcia administracyjnego** (objęta kwotą ryczałtową) trwa 3 miesiące i jest związana ze wszystkimi czynnościami administracyjnymi, które mają miejsce po fazie realizacji w celu zamknięcia projektu i uzyskania walidacji dokumentów narracyjnych i sprawozdawczości finansowej. Należy pamiętać, że oczekuje się, iż na tym etapie przedstawiciele projektu EUI-IA będą nadal dostępni do udziału w działaniach związanych z kapitalizacją i upowszechnianiem wiedzy zainicjowanych przez Stały Sekretariat.

5. ZASADY FINANSOWANIA

Zasada kosztów całkowitych

EUI-IA stosuje zasadę kosztów całkowitych. Oznacza to, że **podczas gdy projekt otrzymuje współfinansowanie z EFRR do 80% kosztów kwalifikowalnych, każdy partner (Główne i Stowarzyszone Organy Miejskie, Partnerzy Realizacji Projektu i Partnerzy Transferowi) otrzymujący EFRR musi zabezpieczyć co najmniej 20% wkładu publicznego lub prywatnego, żeby sfinalizować swój budżet ze**

środków własnych lub z innych źródeł (ale nie z innego źródła finansowania UE). Wkład partnerów może mieć formę pieniężną i/lub rzeczową.

Płatności z EFRR

System płatności EUI-IA opiera się głównie na zasadach płatności zaliczkowych z EFRR i ostatecznie na zwrocie faktycznie poniesionych kosztów:

- **Pierwsza płatność z EFRR (zaliczka)** odpowiadająca 50% finansowania z EFRR jest dokonywana na rzecz Głównego Organu Miejskiego w ciągu 90 dni od pomyślnego zakończenia etapu rozpoczęcia. Pierwsza zaliczka obejmuje również dwie kwoty ryczałtowe za etap przygotowania i rozpoczęcia pakietu roboczego projektu. Na tę łączną kwotę ryczałtową w wysokości 100 000 euro całkowitych kosztów kwalifikowalnych (odpowiadających 80 000 euro z EFRR) składa się kwota ryczałtowa w wysokości 25 000 euro (odpowiadająca 20 000 euro z EFRR) na przygotowanie projektu oraz kwota ryczałtowa w wysokości 75 000 euro (odpowiadająca 60 000 euro z EFRR) na etap rozpoczęcia.
- **Druga płatność z EFRR (zaliczka)** odpowiadająca 30% finansowania z EFRR jest dokonywana na rzecz Głównego Organu Miejskiego po przedłożeniu i zatwierdzeniu wniosku finansowego 1, który obejmuje wydatki na projekty zatwierdzone przez kontrolę pierwszego poziomu (FLC). Przed zatwierdzeniem przez kontrolę pierwszego poziomu zgłoszone wydatki muszą osiągnąć co najmniej 35% całkowitego budżetu projektu. Jeżeli wydatki na projekt zatwierdzone przez kontrolę pierwszego poziomu spadną poniżej 35% całkowitych kosztów kwalifikowalnych, druga zaliczka z EFRR jest wypłacana proporcjonalnie.
- **Trzecia płatność z EFRR** odpowiadająca maksymalnie 20% finansowania z EFRR jest dokonywana na rzecz Głównego Organu Miejskiego po zatwierdzeniu przez kontrolę pierwszego poziomu (końcowego) czwartego rocznego sprawozdania z postępów, zatwierdzeniu końcowego sprawozdania jakościowego i zatwierdzeniu wydatków na projekt we wniosku finansowym 2. Końcowe roczne sprawozdanie z postępów składa się najpóźniej miesiąc po fazie realizacji, a (końcowy) wniosek finansowy 2 przedkłada się wraz z końcowym sprawozdaniem jakościowym na koniec fazy zamknięcia administracyjnego. Jeżeli wydatki na projekt zatwierdzone przez kontrolę pierwszego poziomu spadną poniżej 100% całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu, trzecia zaliczka z EFRR jest wypłacana proporcjonalnie. Warto zauważyć, że trzecia płatność nie opiera się już na zasadzie zaliczki, lecz na zasadzie zwrotu poniesionych i zaptaconych kosztów. W związku z tym Partnerzy Projektu muszą wstępnie finansować swoje wydatki w ostatniej fazie realizacji projektu (nieobjęte 80% otrzymanej zaliczki). Trzecia płatność obejmuje również kwotę ryczałtową w wysokości 20 000 EUR całkowitych kosztów kwalifikowanych (co odpowiada 16 000 EUR z EFRR), która obejmuje fazę zamknięcia administracyjnego projektu.

6. TWORZENIE I REALIZACJA PROJEKTÓW

6.1 PARTNERSTWO

Jak przedstawiono w części 2 „Uprawnione organy – kto może składać wnioski”, tylko uprawnione organy miejskie mogą składać wnioski w ramach zaproszenia do składania wniosków EUI-IA. Oczekuje się, że w ramach EUI-IA Główny Organ Miejski będzie bezpośrednio zaangażowany w eksperyment i będzie odgrywał strategiczną wiodącą rolę w rozwoju projektu EUI-IA poprzez ustanowienie silnego partnerstwa projektowego i przewodniczenie mu, żeby stało się ono technicznie, naukowo i finansowo opłacalne.

Partnerstwo projektowe obejmuje:

- **Partnerzy Realizacji Projektu** – kluczowe instytucje i organizacje mogące przyczynić się do realizacji projektu, odgrywające aktywną rolę w realizacji i finansowaniu działań projektowych poprzez wniesienie wkładu finansowego do projektu (część budżetu zapewniona przez Partnera Projektu, tj. wysokość dofinansowania);
- **Partnerzy Transferowi** – miasta zainteresowane wyciągnięciem wniosków z eksperymentu i powielaniem innowacyjnych rozwiązań projektowych, w następstwie realizacji projektu oraz dostarczające głównemu organowi miejskiemu zewnętrzną perspektywę związaną z przenoszalnością i odtwarzalnością eksperymentowanego innowacyjnego rozwiązania;
- (odpowiednio) **Stowarzyszone Organy Miejskie**.

Wszyscy Partnerzy Projektu (Główne Lub Stowarzyszone Organy Miejskie, Partnerzy Realizacji Projektu i Partnerzy Transferowi) korzystający ze środków z EFRR muszą zapewnić swój wkład własny.

Wszyscy partnerzy muszą znajdować się w Unii Europejskiej (możliwe jest zaangażowanie Partnerów Realizacji Projektu z innych krajów pod warunkiem, że mają siedzibę w państwach członkowskich UE i że istnieje wyraźne uzasadnienie wartości dodanej projektu). Oczekuje się również, że wszyscy zaangażowani partnerzy sformalizują swoją współpracę poprzez podpisanie umowy o partnerstwo.

Główny Organ Miejski

Projekty powinny wyraźnie wskazywać na fakt, że organy miejskie są aktywnie zaangażowane w realizację działań i w partnerstwo lokalne. EUI-IA funkcjonuje w oparciu o Główny Organ Miejski odpowiedzialny za ogólną realizację i zarządzanie całym projektem. Główny Organ Miejski ponosi pełną odpowiedzialność finansową i prawną wobec podmiotu upoważnionego. Pozostali partnerzy projektu

ponoszą własną odpowiedzialność wobec Głównego Organu Miejskiego. Obowiązki partnerstwa reprezentowanego przez Główny Organ Miejski opisano w umowie o dofinansowanie pomiędzy Głównym Organem Miejskim a Podmiotem Upoważnionym oraz w umowie o partnerstwo, która zostanie podpisana przez wszystkich zaangażowanych partnerów po zatwierdzeniu projektu (oraz przez Partnerów Transferowych po ich wyborze). Główny Organ Miejski powinien zapewnić zaangażowanie wszystkich Partnerów Projektu w projektowanie i realizację projektu.

Stowarzyszone Organy Miejskie

Każde istniejące stowarzyszenie organów miejskich (krajowe/regionalne stowarzyszenia organów miejskich, pakty lub stowarzyszenia terytorialne, okręgi rozwojowe itp.) mające status prawny zorganizowanej aglomeracji lub niemające takiego statusu, jak również poszczególne organy miejskie bez sformalizowanej umowy o współpracy, ale pragnące wspólnie występować z wnioskiem w ramach EUI-IA, umieszcza w formularzu wniosku jedną lokalną jednostkę administracyjną jako Główny Organ Miejski oraz pozostałe lokalne jednostki administracyjne jako Stowarzyszone Organy Miejskie. Stowarzyszone Organy Miejskie są odpowiedzialne za realizację określonych działań i wypracowanie odpowiednich wyników/produktów. Stowarzyszone Organy Miejskie mają udział w budżecie projektu i zgłaszają koszty poniesione na realizację działań. Szczegółowe informacje na temat Stowarzyszonych Organów Miejskich (w tym status prawny, doświadczenie i kompetencje, osoby kontaktowe itp.) należy podać w formularzu wniosku.

Zaleca się, żeby stowarzyszenia i/lub grupy organów miejskich (niemające statusu aglomeracji zorganizowanych), które zamierzają złożyć wniosek, miały charakter terytorialny i dążyły do ograniczenia liczby zaangażowanych Stowarzyszonych Organów Miejskich.

Stowarzyszone Organy Miejskie formalizują stosunek umowny z Głównym Organem Miejskim poprzez podpisanie umowy o partnerstwie, jako inni Partnerzy Projektu, po zatwierdzeniu projektu.

Zaproponowanie nowych form współpracy, uwspólnotowanie środków osiągnięcia pożądanej masy krytycznej we wspólnym celu, a tym samym w odpowiedzi na zaproszenia składanie wniosków w ramach EUI-IA jako grupy organów miejskich, jest możliwe, a czasami wysoce pożądane, żeby wspierać dynamikę funkcjonalnego obszaru miejskiego.

Partnerzy Realizacji Projektu

Rozwój silnych partnerstw między organami publicznymi, sektorem prywatnym i społeczeństwem obywatelskim (w tym obywatelami i mieszkańcami) jest powszechnie uznawany za fundament zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. W zależności od kwestii, którymi należy się zająć, oraz w oparciu o kontekst lokalny i wcześniejsze doświadczenia, główne organy miejskie powinny zaangażować różnych odpowiednich partnerów (instytucje, agencje – nawet jeśli są one w pełni własnością gmin/rad miejskich, instytucji szkolnictwa wyższego, partnerów z sektora prywatnego, inwestorów, instytucji badawczych, organizacji pozarządowych itp.), którzy są potrzebni do opracowania proponowanego innowacyjnego rozwiązania, osiągnięcia celów projektu i zapewnienia długoterminowych efektów w zakresie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zwiększenia skali popularyzacji rozwiązania. Partnerzy Realizacji Projektu powinni mieć odpowiednie doświadczenie i wiedzę specjalistyczną

uzupełniające względem kompetencji Głównego Organu Miejskiego i wnieść wartość dodaną do całego projektu. Jeżeli projekty mają odpowiadać na wyzwania postrzegane przez interesariuszy i grupy docelowe jako najpilniejsze w zakresie innowacji, jeżeli mają być naprawdę śmiałe, a także skutkować zastosowaniem sprawdzonych rozwiązań na szerszą skalę po zakończeniu projektu, powinny korzystać z wiedzy i doświadczenia, które istnieją poza organami miejskimi w lokalnym ekosystemie, a także ze wsparcia ze strony publicznych i/lub prywatnych inwestorów zainteresowanych stowarzyszeniem.

Partnerstwo powinno być wyważone i uzupełniać się pod względem kompetencji politycznych i tematycznych. Partnerstwa powinny mieć na celu promowanie integracji horyzontalnej (w tym obejmować uczestników zajmujących się różnymi wymiarami problemów miejskich, którym należy stawić czoła) i wertykalnej (w tym obejmować różne poziomy struktury władzy). Nie istnieje tutaj żadne rozwiązanie uniwersalne. Wnioskodawcy powinni mieć świadomość, że partnerstwa z więcej niż 10 partnerami mogą wymagać dodatkowych wysiłków i zasobów w celu zapewnienia skutecznego zarządzania.

Każda organizacja mająca osobowość prawną może pełnić rolę Partnera Realizacji Projektu w projekcie EUI-IA. Partnerzy Realizacji Projektu będą odgrywać aktywną rolę w projektowaniu i realizacji projektu oraz będą odpowiedzialni za realizację określonych działań i wypracowanie powiązanych wyników/produktów. Partnerzy Realizacji Projektu mają udział w budżecie projektu i zgłaszają koszty poniesione na realizację działań. Partnerzy Realizacji Projektu powinni być wybierani zgodnie z zasadami przejrzystości i równego traktowania. Firmy doradcze, których głównym celem jest opracowywanie i zarządzanie projektami europejskimi oraz organizacje, które nie dysponują żadnym personelem (poza deklarowaniem kosztów doradztwa zewnętrznego), nie są uprawnione do udziału w projekcie jako Partnerzy Realizacji Projektu. Szczegółowe informacje na temat Partnerów Realizacji Projektu (w tym status prawny, doświadczenie i kompetencje, osoby kontaktowe itp.) muszą być podane w formularzu wniosku. Zasadniczo Partner Realizacji Projektu może uczestniczyć w kilku propozycjach projektów w ramach tego samego zaproszenia do składania wniosków pod warunkiem, że wkład i wartość dodana w różnych projektach są wyraźnie uzasadnione.

Należy pamiętać, że organy miejskie nie mogą być traktowane i wymienione jako Partner Realizacji Projektu, ale jedynie jako Główny Organ Miejski lub Stowarzyszony Organ Miejski pod warunkiem, że spełniają kryteria kwalifikowalności wymienione powyżej.

Partnerzy Transferowi

Partnerzy Transferowi to władze miejskie, które dołączają do Partnerstwa Projektowego, aby śledzić i uczyć się na podstawie realizowanego eksperymentu.. Oczekuje się, że każdy projekt EUI-IA będzie miał 3 Partnerów Transferowych pochodzących z innych państw członkowskich niż Główny Organ Miejski.

Każdy organ administracji miejskiej lokalnej, określony zgodnie ze stopniem urbanizacji (DEGURBA) Eurostatu jako miasto lub przedmieście (odpowiadające kodowi DEGURBA 1 lub kodowi DEGURBA 2 Eurostat) i znajdujący się w Unii Europejskiej, może zostać Partnerem Transferowym. Nie jest wymagana minimalna liczba mieszkańców (miasta każdej wielkości mogą zostać Partnerami Transferowymi).

Logika zaproszenia Partnerów Transferowych do partnerstwa projektowego polega na wspieraniu

zdolności adaptacyjnych testowanego rozwiązania do innych kontekstów miejskich w UE, a następnie zwiększeniu jego szans na powielenie za granicą i wykorzystanie na szerszą skalę w dłuższej perspektywie, ewentualnie przy finansowaniu z głównych programów polityki spójności, a w tym w szczególności z EFRR. Ponadto może przyczynić się do wspierania wymiany wiedzy między miastami UE i budowania między nimi długotrwałych relacji. Udział w eksperymentach pozwoli Partnerom Transferowym na wzmocnienie własnego potencjału innowacyjnego i zwiększenie zdolności do wdrażania innowacyjnych rozwiązań (zarówno pod względem treści, jak i procesu) oraz przygotowanie procesu adaptacji i powielania, w całości lub w części, testowanych innowacyjnych rozwiązań we własnych miastach poprzez uczestnictwo w działaniach transferowych i czerpanie korzyści z rozwiązania, które będzie podlegać materializacji i będzie przynosić rezultaty, ale także przewyżczenie problemów i przeszkód na drodze do wdrożenia innowacji.

Partnerzy Transferowi muszą zostać zidentyfikowani i wybrani oraz oczekuje się od nich, że zobowiążą się do uczestnictwa w Partnerstwie Projektowym najpóźniej w fazie rozpoczęcia. Współpraca w zakresie transferu, realizowana poprzez Pakiet Roboczy Transfer, musi rozpocząć się nie później niż 12 miesięcy po rozpoczęciu realizacji projektu. Partnerzy Transferowi będą mieli przydzielony stały budżet.

Zaangażowanie grup docelowych i szerzej rozumianych interesariuszy

Przy rozwijaniu projektu EUI-IA i na wszystkich etapach projektu konieczne jest zidentyfikowanie i zaangażowanie **szerszej grupy interesariuszy, w zależności od charakteru projektu: społeczności lokalnych, partnerów społecznych, przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych, ekspertów, instytucji, organizacji, osób fizycznych itp., a także grup docelowych projektu (tj. w zależności od projektów: obywateli, stażystów, osób poszukujących pracy, grup szczególnie narażonych lub zmarginalizowanych, użytkowników danej usługi lub administracji), które mogą mieć wpływ na projekt lub być pod wpływem projektu.** Określenie interesariuszy, zrozumienie ich wpływu na projekt EUI-IA oraz zrównoważenie ich potrzeb i oczekiwań ma kluczowe znaczenie dla powodzenia projektu. W związku z tym organy miejskie powinny zebrać wszystkich interesariuszy, żeby lepiej określić problemy i potrzeby, uzgodnić wspólną wizję lub pożądaną zmianę, do której osiągnięcia powinien przyczynić się projekt EUI-IA, a także opracować konkretne rozwiązania i działania, które rozwiążą problemy i doprowadzą do pożądaných zmian. Szersza grupa interesariuszy odnosi bezpośrednie lub pośrednie korzyści, ale nie odgrywa bezpośredniej roli we wdrażaniu projektu EUI-IA i nie powinna być traktowana jako partnerzy projektu EUI-IA. W związku z tym nie przeznaczono na nich żadnego konkretnego budżetu, ani wyraźnej odpowiedzialności za realizację projektu, ale są oni uważani za istotnych i powinni być aktywnie zaangażowani (współtworzenie) w celu zapewnienia sprawnej i skutecznej realizacji projektu.

6.2 LOGIKA INTERWENCJI W PROJEKCIE I PLAN PRAC

Logika interwencji w projekcie EUI-IA jest odzwierciedleniem jasnego i przemyślanego zrozumienia, w jaki sposób planowane działania mają doprowadzić do pożądaných zmian i zamierzonych rezultatów. Chodzi tutaj o sposób opisania logicznej sekwencji między początkowymi potrzebami, nakładami, działaniami projektowymi, wynikami, rezultatami i ostatecznym wpływem. Mamy tutaj do czynienia z

narzędziem do strukturyzowania złożonych interwencji i przygotowania oceny projektu. Logika interwencji opisuje: Jakie jest uzasadnienie interwencji/projektu? Jakie wyzwania/potrzeby wywołały interwencję? Jakie problemy ma rozwiązać interwencja? Czym jest „pożądana zmiana”? W jaki sposób zmiany mają zostać osiągnięte?

Logika interwencji składa się z elementów strategicznych, operacyjnych oraz monitorowania i oceny:

- Elementy strategiczne obejmują: ogólny cel, cele szczegółowe i oczekiwane rezultaty.
- Elementy operacyjne obejmują: plan roboczy projektu, pakiety robocze, działania, produkty i wyniki.

Plan roboczy projektu odpowiada na pytania „jak” związane z projektem. Stanowi mapę drogową zawierającą przewodnik po realizacji projektu, jeśli zostanie on faktycznie sfinansowany. Plan roboczy jest podziałem projektu na główne etapy zwane pakietami roboczymi, a pakiety robocze są podzielone na mniejsze etapy zwane działaniami. Działania prowadzą do produktów, a każdy pakiet roboczy prowadzi do jednego lub większej liczby wyników.

Pakiety robocze stanowią elementy składowe planu roboczego, stanowią główne filary projektu i składają się z powiązanych działań projektowych wymaganych do wykonania określonych elementów projektu i realizacji wyników projektu. W celu ustrukturyzowania projektu EUI-IA należy wykorzystać następujący zestaw pakietów roboczych:

- Pakiet roboczy Przygotowanie projektu i faza rozpoczęcia
 - Pakiet roboczy Zarządzanie projektem
 - Pakiet roboczy Monitorowanie i ocena
 - Pakiet roboczy Komunikacja i kapitalizacja
 - Tematyczne pakiety robocze
 - Pakiet roboczy Transfer
 - Pakiet roboczy Zamknięcie administracyjne projektu
- Elementy monitorowania i oceny obejmują: wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu.

6.3 WSPARCIE EKSPERTÓW

Każdy projekt finansowany w ramach EUI-IA będzie korzystał ze wsparcia eksperta EUI. W tym w szczególności eksperci EUI zapewnią projektom, co następuje:

- Doradztwo i wskazówki na poziomie strategicznym i operacyjnym dotyczące projektu oraz jego realizacji.
- Pomoc w opracowywaniu dokumentacji projektowej i wyników, które pozwolą uchwycić i rozpowszechnić osiągnięcia i perspektywy porealizacyjne (zrównoważony rozwój, potencjał skalowania i przenoszenia), zdobyte doświadczenia i dobre praktyki wśród szerszego grona odbiorców w celu ułatwienia wdrażania najbardziej udanych innowacji w innych miastach UE.
- Udział i wkład w działania w zakresie kapitalizacji i upowszechniania.
- Pomoc w realizacji Pakietu roboczego Transfer.

Eksperti EUI będą oferować wsparcie i doradztwo na bieżąco w trakcie całego procesu realizacji projektów, a także w fazie zamknięcia.

Eksperti EUI to osoby mające dogłębną wiedzę na temat tematów miejskich istotnych i właściwych dla każdego zaproszenia do składania wniosków; doświadczenie w pracy z władzami miejskimi nad projektami obejmującymi inwestycje publiczne i ich fizyczną realizację; a także dobre zrozumienie ram polityki spójności i udokumentowane doświadczenie we wspieraniu eksperymentów i innowacji w miastach.

EUI-IA bezpośrednio pokrywa wszystkie koszty związane z działalnością ekspertów EUI (w tym koszty podróży i zakwaterowania). W związku z tym wnioskodawcy nie powinni przewidywać żadnego budżetu na ten cel w swoim formularzu wniosku.

6.4 TRANSFER

Kluczową nowością w porównaniu z projektami Inicjatywy na rzecz innowacyjnych działań miejskich finansowanymi w okresie programowania 2014-2020 jest włączenie transnarodowego komponentu transferowego jako integralnej części projektów EUI-IA.

Należy podkreślić, że projekty EUI-IA koncentrują się przede wszystkim na testowaniu nowych innowacyjnych rozwiązań w danej miejscowości, ale wraz z nowym komponentem oczekuje się, że procesy i wyniki eksperymentów będą śledzone przez miasta partnerskie z innych krajów (partnerzy transferowi). We wszystkich projektach EUI-IA jest obecnie uwzględniony specjalny Pakiet Roboczy Transfer ze ściśle określonymi działaniami, budżetem, produktami i wynikami.

EUI-IA została utworzona w celu identyfikacji i wsparcia testów możliwych do przeniesienia i skalowalnych innowacyjnych rozwiązań w celu rozwiązywania problemów związanych ze zrównoważonym rozwojem obszarów miejskich na poziomie Unii Europejskiej. Celem jest również gromadzenie i wymiana wyników eksperymentów (również poprzez wspieranie działań w zakresie transferu) w celu stymulowania zdolności innowacyjnych i budowania wiedzy we wszystkich obszarach miejskich UE. Chodzi o wykorzystanie wyników projektu EUI-IA (powielanie, zwiększanie skali) przez inne

miasta UE, co zwiększy oddziaływanie całej inicjatywy, przyczyniając się do kształtowania polityki miejskiej na różnych poziomach, a także wspierając współpracę między europejskimi obszarami miejskimi.

Uwzględnienie komponentu transferowego powinno koncentrować się na następujących kwestiach:

- umożliwienie Partnerom Transferowym śledzenia planowania i pilotowania testowanego innowacyjnego rozwiązania,
- umożliwienie Partnerom Transferowym analizy lokalnych kontekstów miejskich w celu lepszego zrozumienia, w jaki sposób innowacyjne rozwiązania można dostosować do lokalnych potrzeb i warunków,
- wymiana wiedzy i doświadczeń pomiędzy wszystkimi Partnerami Projektu,
- dzielenie się kluczowym wkładem wejściowym do projektu, który może zarówno wnieść perspektywę zewnętrzną do projektu EUI-IA, jak i zainspirować Partnerów Transferowych,
- przygotowanie przez Partnerów Transferowych dokumentacji, która może im służyć do przyszłej replikacji innowacyjnego rozwiązania (studium wykonalności i możliwości oraz dokumentacja inwestycyjna),
- przygotowanie przez Główny Organ Miejski i jego Partnerów Projektu dziedzictwa projektu EUI-IA w postaci modelu innowacyjnego rozwiązania EUI do wykorzystania przez inne miasta UE zainteresowane innowacyjnym rozwiązaniem.

Powyższe działania mogą być realizowane przy użyciu następującej **palety metod roboczych**: wizyty studyjne, warsztaty/spotkania/dyskusje online lub off-line, działania w ramach wzajemnej oceny, własne prace Partnerów Transferowych pozwalające im na dalsze wykorzystanie wiedzy zdobytej w ramach wymiany transferowej, ale także przygotowanie się do przyszłej replikacji innowacyjnego rozwiązania oraz inne pożądane formy pracy i współpracy.

Oczekuje się, że Partnerzy Transferowi przygotują następujące produkty i wyniki procesu zdobywania wiedzy i inwestycji: **Ankieta Potencjału Transferowego, Studium Wykonalności i Możliwości Replikacji** – (indywidualnie dla każdego partnera transferowego). Dozwolone jest również finansowanie **dokumentacji inwestycyjnej oraz realizacja niewielkich inwestycji pilotażowych**.

Oczekuje się, że Główny Organ Miejski przygotowuje **model innowacyjnego rozwiązania EUI**, czyli dokument końcowy koncentrujący się na możliwości transferu i skalowania testowanego innowacyjnego rozwiązania, żeby umożliwić innym (nie tylko Partnerom Transferowym, ale również wszystkim zainteresowanym miastom UE) zapoznanie się z wynikami eksperymentu i otrzymanie wskazówek dotyczących podejścia do replikacji.

Decyzję o łącznym budżecie na pakiet roboczy Transfer podejmuje wnioskodawca EUI-IA, a powinien on obejmować:

- budżet przydzielony Głównemu Organowi Miejskiemu i odpowiednim Partnerom Realizacji Projektu na wsparcie realizacji Pakietu Roboczego Transfer;
- budżety dla każdego Partnera Transferowego w formie ryczałtu (opcja kosztów uproszczonych) wynoszące 150 000 euro (odpowiadające 120 000 euro EFRR i wkładowi własnemu w wysokości 30 000 EUR).

Główny Organ Miejski ponosi odpowiedzialność za identyfikację i wybór Partnerów Transferowych, których chce włączyć do partnerstwa. Proces identyfikacji Partnerów Transferowych powinien rozpocząć się już na etapie składania wniosku, kiedy wnioskodawcy są proszeni o: wskazanie innych europejskich obszarów miejskich, które mogłyby odnieść korzyści z powielenia proponowanego rozwiązania w świetle posiadanych odpowiednich warunków do transferu (podobna charakterystyka, szeroko rozumiany kontekst) lub potrzeby wzmocnienia swojego potencjału do innowacji; opisanie w jaki sposób zostaną zidentyfikowani najbardziej odpowiedni Partnerzy Transferowi, oraz, jeżeli partnerzy Transferowi zostali już zidentyfikowani, wskazanie ich wraz z motywacją/uzasadnieniem ich wyboru. Ponieważ jednym z celów EUI-IA jest, żeby wyniki projektów były wykorzystywane przez inne miasta, zwiększając wpływ całej Inicjatywy, a ambicją EUI-IA jest zwiększenie możliwości powielania innowacyjnych rozwiązań opracowanych w ramach projektów, ważne jest, aby projekty na etapie składania wniosków mogły wykazać się dobrze opracowanym procesem, uzasadnieniem i motywacją stojącą za wyborem najbardziej odpowiednich Partnerów Transferowych.

Partnerzy Transferowi muszą być zidentyfikowani najpóźniej w fazie rozpoczęcia, a pomyślne zakończenie fazy początkowej jest uwarunkowane podpisaniem przez Partnerów Transferowych, jako minimum, listów intencyjnych.

Wybór Partnerów Transferowych powinien umożliwiać: (i) utrzymanie właściwej równowagi pod względem różnorodności miast zaangażowanych w partnerstwo (ich wielkości (małe, średnie, duże miasta) i lokalizacji (regiony słabiej rozwinięte, w okresie transformacji i bardziej rozwinięte)) oraz (ii) zgromadzenie najistotniejszych Partnerów Transferowych pod względem jakości działań replikacyjnych. W związku z tym przy wyborze Partnerów Transferowych należy kierować się kilkoma zasadami przewodnimi:

- Partnerzy Transferowi powinni pochodzić z różnych państw członkowskich UE;
- Co najmniej dwa z czterech zaangażowanych miast (Główny Organ Miejski + trzech Partnerzy Transferowi) powinny znajdować się w regionach słabiej rozwiniętych lub w regionach w okresie transformacji³⁰;
- Partnerstwo powinno obejmować miasta różnej wielkości.

³⁰ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/regions/background>

6.5 KATEGORIE KOSZTÓW

W projektach EUI-IA można stosować następujące kategorie kosztów:

- **Personel**
- **Biuro i administracja**
- **Podróż i zakwaterowanie**
- **Zewnętrzna wiedza fachowa i usługi**
- **Sprzęt**
- **Roboty infrastrukturalne i budowlane**

Dla każdej kategorii kosztów w wytycznych EUI-IA przedstawiono odpowiednią definicję, a także instrukcje dotyczące budżetowania i sprawozdawczości. Zaleca się, żeby Partnerzy Projektu zwracali się o poradę do Stałego Sekretariatu w przypadku jakichkolwiek wątpliwości związanych z kwalifikowalnością wydatków, które nie zostały uregulowane w powyższych zasadach. Proszę pamiętać, że wydatki Partnerów Transferowych są pokrywane ryczałtem.

Wydatki zadeklarowane w projekcie muszą podlegać weryfikacji przez kontrolę pierwszego poziomu. Niezależna opinia kontroli pierwszego poziomu FLC musi obejmować zgodność z prawem i prawidłowość zadeklarowanych wydatków, dostawę produktów i usług, prawidłowość zadeklarowanych wydatków oraz zgodność wydatków i operacji z przepisami EUI-IA, przepisami unijnymi i krajowymi. Ponieważ kontrola pierwszego poziomu jest bezpośrednio powoływana i opłacana przez EUI-IA, partnerstwo projektowe przy ustalaniu budżetu projektu nie powinno przewidywać żadnych kosztów kontroli (audytu). Kontrole na miejscu dotyczące projektów będą również organizowane przez kontrolę pierwszego poziomu. Kontrola na miejscu oznacza, że **kontrola pierwszego poziomu faktycznie odwiedza lokalizację projektu i weryfikuje, czy pewne działania, zakupy usług i produktów, a także inwestycje rzeczywiście miały miejsce zgodnie z zatwierdzonym formularzem wniosku w trakcie realizacji oraz czy przestrzegane są odpowiednie przepisy.**

Jak stwierdzono w zasadach finansowania, projekty EUI-IA są realizowane zgodnie z zasadą „całkowitych kosztów”: projekt jest współfinansowany przez EFRR do 80% całkowitych kosztów kwalifikowalnych, a każdy Partner Projektu (Główny lub Stowarzyszony Organ Miejski, Partner Realizacji Projektu i Partner Transferowy) otrzymujący środki z EFRR musi zapewnić wkład finansowy w celu uzupełnienia swojego budżetu do docelowego poziomu wkładu (co najmniej 20% kosztów kwalifikowalnych partnera).

Jeżeli takie wkłady pochodzą ze źródeł prywatnych, nie wchodzi one do kategorii pomocy publicznej w rozumieniu przepisów. Jeżeli wkład pochodzi ze źródeł publicznych oraz w zakresie, w jakim działania w ramach projektu mają charakter niegospodarczy, finansowanie takich działań nie stanowi pomocy publicznej. Jednocześnie jednak w przypadku, gdy wnoszone są wkłady z zasobów publicznych państwa członkowskiego na rzecz projektów obejmujących „działalność gospodarczą”, tj. oferowanie towarów i

usług na rynku, wówczas takie projekty muszą być zorganizowane w taki sposób, żeby wszelkie wkłady publiczne były zgodne z zasadami pomocy publicznej na wszystkich możliwych poziomach, tj. na poziomie właściciela, wykonawcy lub operatora projektu bądź obiektu. W takich przypadkach finansowanie publiczne powinno być zgodne z wymaganiami rozporządzenia w sprawie pomocy de minimis lub z warunkami określonymi w ogólnym rozporządzeniu w sprawie wyłączeń blokowych (GBER) lub w decyzji w sprawie usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym.

Szczegółowe informacje na temat zamówień publicznych i pomocy publicznej znajdują się w wytycznych EUI-IA.

7. PROCES SKŁADANIA WNIOSKÓW

Pakiet dokumentacji wniosku do trzeciego zaproszenia do składania wniosków EUI-IA składa się z następujących elementów:

- Niniejszy zakres wymagań i obowiązków dostępny we wszystkich językach UE. Jednak w przypadku rozbieżności należy pamiętać, że wersja angielska ma pierwszeństwo.
- **Wytyczne EUI-IA (dostępne tylko w języku angielskim), z którymi należy się gruntownie zapoznać w kontekście nadrzędnych zasad inicjatywy.**
- **Wytyczne techniczne dotyczące elektronicznej platformy wymiany dokumentów (EEP).**
- Szczegółowa **instrukcja wypełniania formularza wniosku dostępna online** we wszystkich językach UE w systemie EEP. Jednak w przypadku rozbieżności należy pamiętać, że wersja angielska ma pierwszeństwo.
- Dokument roboczy formularza wniosku (wersja robocza formularza wniosku i arkusza potwierdzenia – dokument Word dostępny tylko w języku angielskim) jako narzędzie pomocne w procesie sporządzania wniosku.

Wszystkie dokumenty można znaleźć na stronie internetowej EUI.

Proces składania wniosku jest w 100% elektroniczny dzięki wykorzystaniu platformy EEP (<https://connect.urban-initiative.eu>).

Wniosek obejmuje następujące elementy:

- **Formularz wniosku:** Formularz wniosku należy wypełnić za pośrednictwem internetowej platformy EEP. Składa się on z sekcji przedstawiających pomysł projektu i uzasadnienie (w tym informacje na temat innowacyjności wniosku), partnerstwo (w tym wskazanie takich informacji jak Główny Organ Miejski, Partnerzy Realizacji Projektu, Partnerzy Transferowi, a w stosownych

przypadkach Stowarzyszone Organy Miejskie), główne cele i oczekiwane wyniki, proponowany plan roboczy i budżet. Edycja i składanie wniosków są możliwe tylko na podstawie otwartego zaproszenia do składania wniosków. Wniosek zawiera szereg automatycznych łączy, formuł i środków kontroli. Funkcje te zapewniają, że komunikaty o błędach pojawiają się w formularzu (łącznie z brakującym arkuszem potwierdzenia), jeśli nie jest on prawidłowo wypełniony i nie można go w takiej postaci przesać. Pomaga to znacznie zmniejszyć ryzyko składania wniosków niekwalifikowalnych.

- **Załącznik:** Wnioskodawcy mogą przesać jeden załącznik za pośrednictwem systemu EEP, który zostanie dołączony do formularza wniosku. Może to być mapa przedstawiająca obszar interwencji, wykres, infografika itp. Rodzaj i rozmiar pliku, który ma być załączony, są określone w wytycznych EEP.
- **Arkusz potwierdzenia:** Arkusz potwierdzenia jest automatycznie generowany przez platformę internetową w momencie wypełniania formularza wniosku lub po jego wypełnieniu. Musi być wydrukowany, podpisany przez przedstawiciela prawnego Głównego Organu Miejskiego, zeskanowany i przesłany w formularzu wniosku sekcja H „Arkusz potwierdzenia”. Formularz wniosku nie może zostać złożony bez arkusza potwierdzenia.

Zdecydowanie zaleca się, żeby wnioskodawcy wypełniali formularz wniosku w sposób jasny i zrozumiały w języku angielskim, chociaż może on być również składany w dowolnym języku urzędowym UE. Warto zauważyć, że oceny strategiczne i operacyjne będą dokonywane na podstawie angielskiej wersji formularza wniosku (przetłumaczonej na język angielski przez zewnętrznego usługodawcę zakontraktowanego przez Stały Sekretariat, w przypadku gdy formularz wniosku zostanie złożony w innym języku). Jakość tłumaczenia nie będzie gwarantowana przez Stały Sekretariat i w związku z tym będzie odbywać się to na ryzyko wnioskodawców. Ponadto umowa o dofinansowanie, zarządzanie projektem, formalna sprawozdawczość, kluczowe wyniki i wszelka komunikacja z Podmiotem Upoważnionym i Stałym Sekretariatem będą musiały być sporządzane w języku angielskim.

Ostateczny termin złożenia formularza wniosku i arkusza potwierdzenia upływa dnia
14/10/2024, 14:00 CEST

8. PROCES SELEKCJI

Po złożeniu każdy wniosek podlega procedurze selekcji zorganizowanej następująco:

1. Sprawdzanie kwalifikowalności

2. Ocena strategiczna
3. Ocena operacyjna

8.1 SPRAWDZANIE KWALIFIKOWALNOŚCI

Po zamknięciu zaproszenia do składania wniosków EUI-IA Stały Sekretariat przeprowadza kontrolę kwalifikowalności wszystkich wniosków dotyczących projektów złożonych przed wyznaczonym terminem. Celem kontroli kwalifikowalności jest sprawdzenie zgodności otrzymanych formularzy wniosków i załączników do nich z formalnymi kryteriami kwalifikowalności; uniknięcie dalszej oceny niekwalifikowalnych wniosków; oraz zapewnienie równego traktowania wszystkich wniosków, które mają zostać wybrane do finansowania.

Kryteria kwalifikowalności EUI-IA są następujące:

1. Formularz wniosku został złożony drogą elektroniczną za pośrednictwem platformy EEP przed upływem terminu wskazanego w zakresie wymagań i obowiązków do zaproszenia do składania wniosków.
2. Formularz wniosku jest wypełniony w całości.
3. Wnioskodawca jest pojedynczym organem miejskim lokalnej jednostki administracyjnej zdefiniowanej zgodnie ze stopniem urbanizacji jako miasto lub przedmieście (odpowiadające kodowi DEGURBA 1 lub kodowi DEGURBA 2 Eurostat) i liczy co najmniej 50 000 mieszkańców.

LUB

Wnioskodawca jest stowarzyszeniem lub ugrupowaniem organów miejskich o statusie prawnym zorganizowanej aglomeracji złożonym z lokalnych jednostek administracyjnych, w którym większość (co najmniej 51%) mieszkańców mieszka w lokalnych jednostkach administracyjnych określonych zgodnie ze stopniem urbanizacji (DEGURBA) Eurostatu jako miasto lub przedmieście (odpowiadające kodowi DEGURBA 1 lub kodowi DEGURBA 2) i w którym łączna liczba ludności wynosi co najmniej 50 000 mieszkańców.

LUB

Wnioskodawca jest stowarzyszeniem lub ugrupowaniem organów miejskich niemającym statusu prawnego zorganizowanych aglomeracji, w którym wszystkie zaangażowane organy miejskie (Główny Organ Miejski i Stowarzyszone Organy Miejskie) są lokalnymi jednostkami administracyjnymi zdefiniowanymi zgodnie ze stopniem urbanizacji (DEGURBA) Eurostatu jako miasto lub przedmieście (odpowiadające kodowi DEGURBA 1 lub kodowi DEGURBA 2) i w którym łączna liczba ludności (Główny Organ Miejski i Stowarzyszone Organy Miejskie) wynosi co najmniej 50 000 mieszkańców.

4. Okres kwalifikowalności jest przestrzegany: data zakończenia projektu jest zgodna z wymaganiami zaproszenia i Inicjatywy.
5. Przestrzegane są maksymalne wymagania budżetowe (maksymalnie 5 milionów euro z EFRR) oraz zasada współfinansowania (co najmniej 20% wkładu zapewnionego przez partnerstwo).
6. Wszyscy zaangażowani partnerzy (Główne Organy Miejskie, Stowarzyszone Organy Miejskie i Partnerzy Realizacji Projektu) pochodzą z państw członkowskich UE.
7. W przypadku stowarzyszenia lub ugrupowania organów miejskich niemającego statusu prawnego aglomeracji zorganizowanej, w formularzu wniosku przedstawiony jest Główny Organ Miejski oraz Stowarzyszony Organ Miejski.
8. Wnioskujące organy miejskie (Główne Organy Miejskie lub Stowarzyszone Organy Miejskie) są zaangażowane tylko w jeden wniosek dotyczący projektu w ramach tego samego zaproszenia do składania wniosków.
9. Wnioskujące władze miejskie (główne i/lub stowarzyszone) nie zostały wybrane i sfinansowane w ramach wcześniejszego zaproszenia do składania wniosków EUI-IA.
10. Arkusz potwierdzenia należy podpisać bez żadnych zmian przez przedstawiciela prawnego Głównego Organu Miejskiego przesyłany na platformę EEP, za pośrednictwem sekcji arkusza potwierdzenia formularza wniosku.

Jeżeli nie zostaną spełnione wszystkie wymagania określone powyżej, wniosek uznaje się za niekwalifikujący się i nie przeprowadza się dalszej oceny. Wnioskodawcy zostaną powiadomieni pod koniec kontroli kwalifikowalności o decyzji co do ich wniosku (o dalszym postępowaniu lub odrzuceniu).

8.2 OCENA STRATEGICZNA

Wnioski uznane za kwalifikujące się i dopuszczalne będą przedmiotem oceny strategicznej przeprowadzonej przez zespół ekspertów zewnętrznych. Ocena strategiczna stanowi **70%** wagi przypisanej ogólnej ocenie projektu i obejmuje następujące kryteria:

- **Innowacyjność i istotność** (30%) W jakim stopniu wnioskodawca jest w stanie wykazać, że propozycja projektu jest nowym rozwiązaniem, które ma wartość dodaną w stosunku do tematu zaproszenia? W jakim stopniu rozwiązanie jest istotne dla kontekstu lokalnego i celów polityki spójności?
- **Partnerstwo i współtworzenie** (12%) W jakim stopniu partnerstwo jest istotne i ważne dla wdrożenia proponowanego rozwiązania i osiągnięcia oczekiwanych rezultatów. W jakim stopniu wniosek umożliwi znaczący udział i współtworzenie ze strony interesariuszy, grup docelowych i obywateli?

- **Mierzalność wyników i wpływu** (12%) W jakim stopniu oczekiwane wyniki są konkretne i realistyczne oraz odzwierciedlają oczekiwany wpływ projektu na kontekst lokalny, a także beneficjentów/użytkowników końcowych?
- **Zrównoważony rozwój i zwiększenie skali** (8%) W jakim stopniu projekt będzie stanowił trwałą wkład w rozwiązanie zidentyfikowanego wyzwania? W jakim stopniu proponowane rozwiązanie będzie samowystarczalne po dacie zakończenia projektu i może podlegać wdrożeniu na większą skalę, jeśli zostanie z powodzeniem potwierdzone?
- **Możliwość transferu projektu** (8%) W jakim stopniu projekt będzie miał potencjał transferu na inne obszary miejskie w całej Europie?

Przykładowe pytania dotyczące oceny dla każdego kryterium przedstawiono w wytycznych EUI-IA, rozdział 3.2 „Proces selekcji”.

W wyniku oceny strategicznej zespół ekspertów zewnętrznych opracowuje ocenę wniosków i klasyfikuje je na podstawie ich oceny strategicznej. W porozumieniu z KE odpowiednio zakwalifikowane wnioski odpowiednio zakwalifikowane w ogólnym rankingu przechodzą do oceny operacyjnej. Wnioskodawcy są powiadamiani na koniec procesu oceny strategicznej o decyzji co do ich wniosku (o dalszym postępowaniu lub odrzuceniu).

8.3 OCENA OPERACYJNA

Ocena operacyjna jest przeprowadzana przez Stały Sekretariat i stanowi **30%** wagi przypisanej ogólnej ocenie projektu. Głównym celem oceny operacyjnej jest ocena rzetelności wniosku, tj.: czy jest on uzasadniony, realistyczny, spójny i konsekwentny, kompletny, możliwy do skutecznej szybkiej realizacji oraz czy wyróżnia się opłacalnością. Podczas oceny operacyjnej ocenia się następujące kryteria:

- **Projektowanie i logika** (12%) W jakim stopniu elementy planu roboczego (działania, rezultaty, wyniki, wskaźniki) są kompletne, realistyczne, spójne i koherentne? W jakim stopniu proponowany projekt doprowadzi do osiągnięcia celów i oczekiwanych rezultatów?
- **Wykonalność projektu i gotowość operacyjna** (8%) W jakim stopniu wniosek okazuje się wykonalny (do realizacji w określonym terminie) i gotowy operacyjnie?
- **Uzgodnienia organizacyjne i zdolności operacyjne** (5%) W jakim stopniu działania w zakresie zarządzania i komunikacji są odpowiednie i sprzyjają ogólnej realizacji projektu?
- **Budżet** (5%) W jakim stopniu budżet jest spójny i proporcjonalny?

Przykładowe pytania dotyczące oceny dla każdego kryterium przedstawiono w wytycznych EUI-IA, rozdział 3.2 „Proces selekcji”.

Po dokonaniu oceny operacyjnej komisja konkursowa dokonuje ostatecznego wyboru. Wnioskodawcy zostają powiadomieni o decyzji po zakończeniu procesu oceny operacyjnej.

8.4 SYSTEM PUNKTACJI

System punktacji służy do wspomagania procesu decyzyjnego. Każdemu kryterium ważonemu przypisuje się wynik od 1 do 10; co łącznie daje średni wynik na projekt. Stosowana jest następująca skala oceny przy punktacji:

9-10 – doskonała

7-8 – dobra

5-6 – odpowiednia

3-4 – słaba

1-2 – bardzo słaba

Należy pamiętać, że jeśli projekt uzyska wynik mniejszy lub równy 4 w ramach jakiegokolwiek kryterium oceny, zostanie automatycznie odrzucony i nie będzie dalej przetwarzany.

System punktacji jest stosowany z uwzględnieniem nie tylko szczególnych zalet każdego wniosku dotyczącego projektu, ale także w duchu konkurencyjnego procesu uwzględniającego porównawczo inne wnioski dotyczące projektu złożone w ramach tego samego zaproszenia do składania wniosków. Z tego powodu wnioskodawcy w ramach wniosków projektowych, którzy nie zostali umieszczeni na liście kandydatów do oceny operacyjnej lub którzy nie zostali ostatecznie zatwierdzeni, nie otrzymują odpowiednich wyników punktowych, lecz szczegółowe uwagi dotyczące wszystkich ocenianych kryteriów.

Wnioskodawcy powinni zauważyć, że wybór ich projektu w wyniku procesu selekcji nie uprawnia ich automatycznie do otrzymania odpowiedniej dotacji z UE. W przypadku niespełnienia warunków określonych w fazie rozpoczęcia projektu (zważywszy, że projekt nie jest wystarczająco gotowy do realizacji), Podmiot Upoważniony zastrzega sobie prawo do zakończenia projektu i usunięcia go z listy projektów zatwierdzonych przez EUI-IA (więcej szczegółów można znaleźć w wytycznych EUI-IA, rozdział 4 „Faza rozpoczęcia i kontraktowania”).

8.5 KRYTERIA WYKLUCZENIA WNIOSKODAWCÓW UBIEGAJĄCYCH SIĘ O FINANSOWANIE

Zgodnie z rozporządzeniem finansowym ³¹, wnioskodawcy mogą zostać wykluczeni z procedury przyznawania dotacji, jeżeli Główny Organ Miejski lub osoby mające uprawnienia do reprezentacji, podejmowania decyzji lub kontroli w ramach Głównego Organu Miejskiego lub osoby, które są niezbędne do realizacji projektu, znajdują się w co najmniej jednej z następujących sytuacji wykluczenia:

- postępowania upadłościowe, postępowanie o niewypłacalność lub postępowanie likwidacyjne,
- naruszenia obowiązków związanych z opłacaniem podatków lub składek na ubezpieczenie społeczne,
- poważne wykroczenie zawodowe, w tym wprowadzenie w błąd,
- oszustwo,
- korupcja,
- powiązania z organizacją przestępczą,
- pranie pieniędzy lub finansowanie terroryzmu,
- terroryzm lub przestępstwa związane z działalnością terrorystyczną,
- praca dzieci i inny handel ludźmi,
- nieprawidłowości,
- utworzenie lub funkcjonowanie jako spółka fasadowa.

Podczas procesu obsługi wniosków wszyscy wnioskodawcy muszą złożyć wraz z formularzem wniosku oświadczenie potwierdzające, że Główny Organ Miejski i Partnerzy Projektu nie podlegają żadnemu z wyżej wymienionych kryteriów wykluczenia. Takie oświadczenie jest zawarte w arkuszu potwierdzenia dołączonym do formularza wniosku w EEP. Należy pamiętać, że arkusz potwierdzenia musi być należycie podpisany przez przedstawiciela prawnego Głównego Organu Miejskiego, żeby wniosek został uznany za kwalifikowalny podczas weryfikacji kwalifikowalności.

³¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie przepisów finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014, (UE) nr 283/2014 i decyzję nr 541/2014/UE oraz uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj>

Podczas procedury selekcji i przed podjęciem przez Komisję Selekcyjną ostatecznej decyzji o przyznaniu finansowania, Stały Sekretariat sprawdza wnioskodawców w systemie wczesnego wykrywania i wykluczania (EDES), systemie ustanowionym przez Komisję Europejską w celu wzmocnienia ochrony interesów finansowych Unii i zapewnienia należytego zarządzania finansami³². Jeżeli Główny Urząd Miejski figuruje w EDES, Stały Sekretariat powiadamia wnioskodawcę, który ma następnie możliwość przedstawienia argumentów na swoją obronę przed ostateczną decyzją Komisji Selekcyjnej, zgodnie z zasadą proporcjonalności.

9. FAZA ROZPOCZĘCIA I KONTRAKTOWANIA

Faza rozpoczęcia obejmuje pierwsze 6 miesięcy przed fazą realizacji projektu. Jej celem jest zapewnienie, że wszystkie warunki administracyjne są spełnione dla szybkiego i sprawnego rozpoczęcia realizacji projektu oraz zapewnienie gwarancji co do gotowości projektu (zarządzanie projektem, realizacja projektu, zarządzanie ryzykiem). Główne aspekty poruszane na tym etapie to szkolenia z zakresu zarządzania projektem (w tym wprowadzenie do ram sprawozdawczości i monitorowania), realizacja wymogów administracyjnych i prawnych dotyczących rozpoczęcia projektu, uwzględnienie zaleceń komisji selekcyjnej, audyt ex ante oraz kontrola gotowości. Faza rozpoczęcia ma również na celu nawiązanie owocnej współpracy między projektem a Stałym Sekretariatem.

Sprawdzenie gotowości projektu jest procesem osadzonym w fazie rozpoczęcia, żeby zapobiec w jak największym stopniu poważnym, nieoczekiwanym problemom podczas samej realizacji projektu. Kontrola gotowości projektu jest przeprowadzana zarówno przez FLC podczas audytu ex ante, jak i przez Stały Sekretariat i obejmuje cały zakres kwestii zarządczych, administracyjnych, finansowych i operacyjnych, które mogą mieć wpływ na należyłą realizację projektu i osiągnięcie zamierzonych rezultatów projektu. Kontrola gotowości bada również, czy projekt ma wiarygodną strategię i wystarczające prognozowanie w odniesieniu do tematów poruszanych w sekcji zarządzania ryzykiem w formularzu wniosku (tj. zarządzanie projektem, zdolność do realizacji projektu, gotowość procedur przetargowych, realistyczny harmonogram, środowisko prawne do realizacji projektu, dokumentacja związana z inwestycjami, lokalizacją i zezwoleniami administracyjnymi...).

Jeżeli faza rozpoczęcia nie zostanie pomyślnie zakończona w proponowanym terminie 6 miesięcy (którykolwiek z wyżej wymienionych kroków nie został sfinalizowany lub negatywny wynik audytu ex ante i/lub kontroli gotowości), podmiot upoważniony ma prawo zakończyć projekt (biorąc pod uwagę, że koncepcja nie jest wystarczająco gotowa, aby ją zrealizować) i usunąć go z listy zatwierdzonych projektów EUI-IA. W takim przypadku tylko dwie kwoty ryczałtowe za fazę przygotowania i rozpoczęcia

³² Artykuł 142, Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 w sprawie przepisów finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii.

projektu są wypłacane na rzecz projektu. Jeżeli faza rozpoczęcia zostanie przerwana przed zakończeniem (np. projekt odpada), to Głównemu Urzędowi Miasta zostanie przekazana tylko kwota ryczałtowa przewidziana na koszty przygotowania projektu.

Pomyślnie zakończona faza rozpoczęcia jest warunkiem sine qua non otrzymania finansowania z EFRR na przeprowadzenie i rozpoczęcie fazy realizacji projektu.

10. JAK UZYSKAĆ POMOC

Pracownicy Stałego Sekretariatu będą gotowi udzielić wnioskodawcom pomocy w razie pytań technicznych, jakie mogą mieć podczas zaproszenia do składania wniosków EUI-IA - szczegóły można znaleźć na stronie internetowej EUI. Ponadto:

- Stały Sekretariat zorganizuje seminaria dla wnioskodawców w różnych miastach w całej Europie. Terminy i miejsca seminariów dla wnioskodawców można znaleźć na stronie internetowej EUI. Podczas seminariów uczestnicy będą mieli możliwość rezerwacji indywidualnych spotkań z przedstawicielami Stałego Sekretariatu i/lub przedstawicielami KE w celu omówienia ich pomysłu na projekt.
- Zorganizowane zostaną internetowe seminaria poświęcone konkretnym aspektom opracowywania i przedkładania projektów.
- Sekcja pytań i odpowiedzi online znajduje się na stronie internetowej EUI i odbywać się będą indywidualne konsultacje online.
- Pakiet dokumentacji wniosku (składający się z następujących elementów: zakres wymagań i obowiązków, wytycznych EUI-IA, wytycznych technicznych dotyczących elektronicznej platformy wymiany dokumentów (EEP), szczegółowych instrukcji wypełniania formularza wniosku dostępnego online we wszystkich językach UE w systemie EEP oraz dokumentu roboczego formularza wniosku) jest dostępny na stronie internetowej EUI.

11. NAJWAŻNIEJSZE TERMINY

- **06/05/2024** – ogłoszenie trzecie zaproszenia do składania wniosków EUI-IA
- **06/2024 – 10/2024** – seminaria i konsultacje online z wnioskującym
- **14/10/2024 (godz. 14.00 czasu CEST)** – termin składania formularzy wniosków

- **03/2025** – orientacyjny termin ostatecznej decyzji o wyborze projektów
- **09/2025** – data zakończenia fazy rozpoczęcia
- **01/10/2025** – zakończenie fazy rozpoczęcia i data rozpoczęcia realizacji dla wszystkich zatwierdzonych projektów

Z niecierpliwością oczekujemy na propozycje projektów!